

**BIULETYN
INFORMACYJNY**

Fundusze Europejskie w Polsce

15 lat Polski w Unii Europejskiej

WYWIAD

15 lat zmian. 2

15 LAT POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ

Wsparcie EFS dla milionów Polek i Polaków. 5

Wyzwania członkostwa 8

Równe szanse, lepsze życie. 10

Od gospodarki transformacji do gospodarki innowacji . . . 12

Głosujemy na polskie projekty – Regiostars 2019 13

Dobrze wykorzystane 15 lat Polski Wschodniej w UE . . . 14

Spełnienia marzeń! 20

Graliśmy dla Europy 22

Europę... trzeba lubić! 24

#15yearschallenge, czyli co zmieniło się
przez ostatnich 15 lat? 26

Europe can be more. 27

W Polskę jedziemy 28

Transport łączy Europę. 32

Kultura dostępna dla wszystkich. 36

Hallo! Ahoj! Cześć! 15 lat razem w Unii Europejskiej. . . . 39

Nic nie łączy tak, jak wspólna praca 40

Polsko-rosyjska współpraca zmienia pogranicze 41

Interreg Południowy Bałtyk – więcej niż projekty 42

Współpraca na pograniczu Wschodu i Zachodu 43

AKTUALNOŚCI

Jak korzystać z Bazy Usług Rozwojowych 44

Aktualne nabory do konkursów 46

Raport: 15 lat funduszy unijnych – bilans 48

Fundusze Europejskie w Polsce Biuletyn wydawany przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju • ul. Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa, tel. +48 22 273 74 00, e-mail: biuletyn@miir.gov.pl – www.funduszeuropejskie.gov.pl

Kolegium redakcyjne: Stanisław Bielański, Aleksandra Borowiec, Magdalena Brzozowska-Werduch, Aleksandra Gierat, Małgorzata Jabłeczka-Kiluk, Magdalena Jasińska, Michał Kober, Paweł Kurant, Franciszek Łabno, Anna Łempicka, Zuzanna Orczyk-Musiątek, Aleksandra Pawlik-Chudy, Anna Paszko, Aleksandra Ratajczak, Aneta Rudalska, Katarzyna Sempołowicz-Lipska, Agnieszka Sobaszek-Aumüller, Anna Szybalska-Idzik, Anna Tkocz, Barbara Toczyska, Katarzyna Wantoch-Rekowska, Magdalena Wiewiórka, Anna Wywigacz • **Realizacja:** Publikator Sp. z o.o., ul. Cieszyńska 3A, 15-425 Białystok • **Redakcja:** Mariusz Golak, Maciej Kolczyński, Beata Michalik • **Zdjęcie na okładce:** Shutterstock • **Zdjęcia nieopisane:** archiwum MR, Shutterstock, Fotolia.

Szata graficzna biuletynu została stworzona zgodnie z zasadami dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

• Publikacja współfinansowana jest ze środków Funduszu Spójności z Programu Pomoc Techniczna 2014-2020 • Egzemplarz bezpłatny, ISSN 1899-783X, nakład 6 tys. egzemplarzy.

Jerzy Kwieciński,
*Minister Inwestycji
i Rozwoju*

Szanowni Państwo,

w tym roku świętujemy kilka „okrągłych” rocznic ważnych dla naszego kraju wydarzeń. 4 czerwca 1989 r. czy 1 maja 2004 r. już na zawsze pozostaną na kartach historii jako momenty zwrotne w dziejach Polski. Na początku maja obchodziliśmy tę, która jest mi szczególnie bliska. Mam na myśli piętnastolecie naszego członkostwa w Unii Europejskiej.

Polska obecna i ta sprzed piętnastu lat to dwa zupełnie różne kraje. Skala i tempo przemian, których dokonaliśmy, śmiało pozwalają nazwać je cywilizacyjnym skokiem. Przystąpienie do Wspólnoty, otwarcie unijnych granic i pieniądze ze wspólnego budżetu były dla nas impulsem do rozwoju tak szybkiego, jak nigdy wcześniej.

Piętnaście lat temu stawialiśmy pierwsze kroki jako członkowie unijnej społeczności. Dziś umiemy wykorzystać nasz potencjał. Polska jest liderem w zarządzaniu Funduszami Europejskimi. Mówiąc o nich nie sposób nie wymienić Grażyny Gęsickiej. To pierwsza minister rozwoju regionalnego, która stworzyła od podstaw sprawny system zarządzania rozwojem kraju, pozwalający efektywnie zagospodarować także środki z budżetu UE. Jej myśli i koncepcje przyświecają nam do dziś.

Korzystamy z nich, bo przed nami jeszcze wiele do zrobienia. Ale warto zatrzymać się na moment i popatrzeć na to, co już osiągnęliśmy. Jesteśmy liderem wzrostu gospodarczego w Europie. Mamy historycznie niski poziom bezrobocia. Rosną płace i zamożność naszego społeczeństwa. Z dowodem w rękę przekraczamy granice europejskich państw, studiujemy na ich uniwersytetach, a nasze innowacyjne produkty podbijają nie tylko międzynarodowe rynki, ale nawet uczestniczą w marsjańskich misjach.

W tym wydaniu biuletynu pokazujemy Państwu zaledwie ułamek tego, co z pomocą Funduszy Europejskich zmieniliśmy w Polsce przez półtorej dekady. Mam nadzieję, że kolejnych piętnaście lat będzie równie udanych: i dla Polski, i dla Europy, i dla Państwa. Pamiętajmy: najwięcej zależy od nas samych! Naszej inwencji, kreatywności, zaangażowania w działanie, nietuzinkowych pomysłów i odwagi w realizacji śmiałych planów.

Życzę spełnienia marzeń... i przyjemnej lektury,

Jerzy Kwieciński

15 lat zmian

**Czy Polska w 2004 roku a Polska dziś bardzo się od siebie różnią?
Co osiągnęliśmy, a nad czym jeszcze musimy popracować? O tym
rozmawialiśmy z ministrem inwestycji i rozwoju Jerzym Kwiecińskim.**

Rozmawiała: **Zuzanna Orczyc-Musiałek**

1 maja minęło 15 lat odkąd jesteśmy w Unii Europejskiej. Polakom żyje się lepiej?

Liczby wskazują na to, że tak.

A konkretniej?

Chcąc poznać poziom życia w danym kraju, patrzymy najpierw na PKB, a to znacząco wzrosło. Gdy wstępowaliśmy do Unii w 2004 roku, średnie PKB na mieszkańca Polski wynosiło prawie połowę średniej unijnej. Według ostatnich danych z 2017 urosliśmy o ponad 20 punktów procentowych, a do 2020 mamy szansę osiągnąć 75% średniej UE. Nie mamy jeszcze co prawda oficjalnych danych za 2018 rok, ale Międzynarodowy Fundusz Walutowy szacuje, że osiągnęliśmy już nawet 74%. Jeśli kogoś te liczby nie przekonują, to dodam, że przegoniliśmy w poziomie rozwoju takie państwa jak Grecja, czy Portugalia i gonimy Włochy, chociaż tutaj wyścig jeszcze chwilę potrwa.

**W MITYCZNEJ POLSCE B,
W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM,
DOROBILIŚMY SIĘ JEDNEGO
Z NAJBARDZIEJ INNOWACYJNYCH
MIEJSC W POLSCE – DOLINY LOTNICZEJ.
TAKICH MIEJSC WE WSCHODNIEJ
POLSCE POWSTAŁO WIĘCEJ. KLUCZEM
DO SUKCESU JEST JEDNAK TO, BY CAŁY
KRAJ ROZWIJAŁ SIĘ RÓWNOMIERNIE.**

Brzmi imponująco. To perspektywa całego kraju, a jak sytuacja wygląda w regionach?

Jeszcze nie jest idealnie, ale coraz lepiej. Unijna metodologia zakłada 75% jako granicę, poniżej której regiony są uznawane za słabiej rozwinięte. Ten pułap osiągnęły już takie województwa jak mazowieckie, dolnośląskie i wielkopolskie, a śląskie jest już bliskie dołączenia do tego grona.

A województwa tak zwanej Polski Wschodniej? Jeszcze niedawno należały do najbiedniejszych w Unii.

Podlaskiemu i świętokrzyskiemu udało się już osiągnąć połowę unijnej średniej. Blisko tej granicy są warmińsko-mazurskie, lubelskie i podkarpackie. Nadrobiono wiele zapóźnień – budowana jest Via Carpatia, obwodnice miast, wiele samorządów inwestuje w rewitalizację, rozwinęła się turystyka, lokalne uniwersytety, powstało wiele centrów badawczych.

To wszystko dzięki funduszom europejskim?

Nie tylko, ale w dużej mierze tak. Mimo że te województwa wolniej zmniejszały dystans do średniej niż na przykład dolnośląskie, to właśnie w nich wpływ polityki spójności na tempo rozwoju był najsilniejszy. Z wyliczeń wynika, że w województwie warmińsko-mazurskim około 45% dystansu nadrobionego po 2004 roku to efekt realizacji polityki spójności.

W województwach podkarpackim i świętokrzyskim było to 30%, w podlaskim i lubelskim – 25%.

Może się wydawać, że do obalenia mitu Polski A i Polski B wciąż daleko...

Ja całkowicie nie akceptuję takiego podziału. Polska jest jedna. W tej mitycznej Polsce B, w województwie podkarpackim, dorobiliśmy się jednego z najbardziej innowacyjnych miejsc w Polsce – Doliny Lotniczej. Takich miejsc we wschodniej Polsce powstało więcej. Kluczem do sukcesu jest jednak to, by cały kraj rozwijał się równomiernie. Dlatego całkowicie zmieniliśmy model rozwoju. Nie można inwestować tylko i wyłącznie w największych miastach licząc na to, że z tych inwestycji skorzystają całe regiony. Stawiamy na zrównoważony i równomierny

rozwój Polski. Na tym założeniu opiera się Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Czyli co jest dla nas ważniejsze: wskaźniki krajowe, takie jak wzrost PKB, czy wyrównywanie poziomu wewnętrznego, zarówno w wymiarze społecznym, jak i gospodarczym?

To dwie strony tego samego medalu. Nie wyrównamy poziomu rozwoju pomiędzy województwami inaczej, jak poprzez stworzenie silnych fundamentów gospodarczych. Te fundamenty stawiamy swoimi siłami, ale też przy pomocy funduszy unijnych. W tym drugim przypadku kluczowe jest właściwe ukierunkowanie pieniędzy europejskich na nasze specyficzne, polskie i regionalne potrzeby. Po to funkcjonują takie programy jak Polska Wschodnia

**STAWIAMY NA
ZRÓWNOWAŻONY
I RÓWNOMIERNY
ROZWÓJ POLSKI. NA TYM
ZAŁOŻENIU OPIERA SIĘ
STRATEGIA NA RZECZ
ODPOWIEDZIALNEGO
ROZWOJU.**

Jerzy Kwieciński,
Minister Inwestycji i Rozwoju

**WALCZYMY O DWIE SPRAWY.
PO PIERWSZE, O ISTOTNE MIEJSCE
POLITYKI SPÓJNOŚCI W KOLEJNYM
UNIJNYM BUDŻECIE. PO DRUGIE,
O DUŻĄ PULĘ DLA POLSKI.**

czy programy regionalne, aby jeszcze bardziej wspierać najsłabiej rozwinięte regiony.

Skoro jesteśmy przy programach – w ostatniej perspektywie Polska otrzymała, jak dotychczas, największą kwotę wsparcia. Jakimi efektami z ostatniego okresu możemy się pochwalić?

Z największego programu, czyli Infrastruktury i Środowiska na lata 2014-2020, sfinansowaliśmy budowę 759 kilometrów autostrad i dróg ekspresowych, a dalsze 565 kilometrów jest w budowie. Budowaliśmy i modernizowaliśmy kolej, sieć ciepłowniczą i kanalizacyjną. Powstawały oczyszczalnie ścieków i zakłady zagospodarowania odpadów. Ponadto sporo zainwestowaliśmy w badania i rozwój oraz przedsiębiorczość. Na projekty z zakresu B+R przeznaczaliśmy ponad 42 miliardy złotych, a na wsparcie przedsiębiorców – 73,8 miliarda złotych.

Często padają opinie, że owszem, otrzymujemy z Unii dużo, ale również sporo wpłacamy. Jak to wygląda w praktyce?

Kraje unijne dzielą się na beneficjentów i płatników. Płatnicy to takie kraje jak Niemcy, Wielka Brytania czy Francja. One osiągają tak zwany bilans negatywny, czyli wpłacają do wspólnej kasy więcej, niż z niej pobierają. Po drugiej stronie są beneficjenci – między innymi Czechy, Węgry, Słowacja i Polska. Do tej chwili dostaliśmy o 110 miliardów euro więcej, niż wpłaciliśmy. Trudno polemizować z faktami. Członkostwo w UE nam się opłaca.

Do tej pory mówiliśmy o tym, co było. Pytanie o to, co dalej z funduszami europejskimi?

Walczymy o dwie sprawy. Po pierwsze, o istotne miejsce polityki spójności w kolejnym unijnym budżecie. Po drugie, o dużą pulę dla Polski. I myślę, że mamy mocny mandat do tych negocjacji. Mamy teraz największe w historii poparcie dla obecności Polski we Wspólnocie, które wynosi obecnie 91% oraz przekonanie, że gdyby Polska nie stała się członkiem UE, nasz kraj rozwijałby się gorzej. Taką opinię ma dziś 74% naszych obywateli. Taki wynik niezwykle cieszy. Dowodzi, że Polacy są przekonani, że to było dobre 15 lat.

Czego Pan Minister życzy Polsce i Unii na kolejne 15 lat?

W najbliższym czasie może wiele się wydarzyć. Otwarcie nowej perspektywy, Brexit, kryzysy. Polsce życzę spokojnej i bezpiecznej drogi, a UE jedności i zgody w myśl pierwotnych założeń wspólnotowych.

Dziękuję za rozmowę.

Wsparcie EFS dla milionów Polek i Polaków

Prawie 40% mieszkańców Polski – tyle osób skorzystało z pomocy udzielonej dzięki Europejskiemu Funduszowi Społecznemu. Od 15 lat wspiera on u nas rozwój zasobów ludzkich, zatrudnienie czy integrację społeczną. Na programy, które finansuje, przeznaczono ogromne kwoty – blisko 103 mld zł (24 mld euro).

Autor: **Małgorzata Jabłeczka-Kiluk**

Po 15 latach realizacji projektów możemy mówić o – potwierdzonych wynikami badań – znaczących, pozytywnych zmianach w obszarach zatrudnienia, edukacji, integracji społecznej, dobrego rządzenia i ochrony zdrowia.

POZYTYWNE ZMIANY NA RYNKU PRACY

Następuje systematyczny wzrost poziomu zatrudnienia przede wszystkim wśród grup mających największe trudności z wejściem lub utrzymaniem się na rynku pracy. Choć w momencie wejścia do Unii Europejskiej Polska charakteryzowała się najniższym wskaźnikiem zatrudnienia wśród krajów unijnych, to przez

ostatnie lata odnotowała jeden z największych wzrostów. Efekty działania EFS najlepiej zobrazują dane, które prezentujemy poniżej.

- Zmiana wskaźnika zatrudnienia w okresie 2004-2018 – z **44,3%** w 2004 do **54%** w 2018 (wg ogólnych danych ekonomicznych).
- Spadek bezrobocia o ponad 13 p.p. – w 2004 **19%**, na koniec 2018 **5,8%** (wg ogólnych danych ekonomicznych).
- Ponad **2,8 mln** osób objętych aktywizacją zawodową w wyniku działania EFS.
- Ponad **395 tys.** nowych firm, założonych głównie przez osoby bezrobotne – dzięki projektom EFS.

WYRÓWNANE SZANSE

Walka z ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym (jak również poprawa spójności społecznej), stanowią jedne z największych wyzwań stojących współcześnie przed państwami członkowskimi UE, w tym także przed Polską. Świadczą o tym zapisy Strategii Europa 2020, w której redukcję ubóstwa i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu podniesiono do rangi jednego z trzech najważniejszych celów rozwojowych Unii Europejskiej.

W Polsce przez ostatnie 15 lat udało się osiągnąć:

- Spadek stopy skrajnego ubóstwa w latach 2004-2017 o 7,5 p.p. – z **11,8%** w 2004 do **4,3%** w 2017 (wg ogólnych danych ekonomicznych).
- Spadek zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem: z **45,3%** w 2005 do **19,3%** w 2017 (wg ogólnych danych ekonomicznych).
- Wsparcie z EFS dla ponad **1,1 mln** osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Wsparcie z EFS dla blisko **21 tys.** podmiotów ekonomii społecznej. Utworzono ponad **7,5 tys.** miejsc pracy dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczonych społecznie.

LEPSZY DOSTĘP DO EDUKACJI¹

Znaczącą grupę beneficjentów EFS stanowią osoby związane z edukacją i nauką, w tym nauczyciele, uczniowie, studenci, naukowcy, profesorowie akademicki, a także pracownicy placówek przedszkolnych i podopieczni

¹ Uwaga: nie wszystkie dane liczbowe można odnieść do całego okresu 15 lat, ponieważ w poszczególnych perspektywach finansowych zakres realizowanego wsparcia był różny. W takich przypadkach w nawiasach dodano informację, jakiego okresu dotyczą dane.

placówek opiekuńczych. Dzięki temu odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Polsce wzrósł od 2004 r. do 2017 r. o ponad 30 p.p. Szczegółowe efekty działań EFS pokazują poniższe dane:

- Wsparcie dla ok. **5,7 tys.** przedszkoli i punktów przedszkolnych (dane za okres 2004-2014).
- Blisko **109 tys.** dzieci objętych dodatkowymi zajęciami edukacji przedszkolnej.
- Dofinansowanie ponad **38,3 tys.** miejsc wychowania przedszkolnego oraz ponad **13 tys.** miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (ostatnie 5 lat).
- **660 tys.** uczniów objętych wsparciem w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych (ostatnie 5 lat).
- **322,5 tys.** uczniów szkół zawodowych odbyło staże i praktyki u przedsiębiorców.
- Ponad **390 tys.** nauczycieli objęto wsparciem z EFS.
- **222,4 tys.** osób w wieku 25 lat i więcej uczestniczyło w kształceniu ustawicznym.
- Ponad **111 tys.** studentów ukończyło dzięki EFS staże i praktyki u przedsiębiorców.

KTO SKORZYSTAŁ ZE WSPARCIA?

Fundusze UE w ciągu 15 lat pomogły milionom ludzi. Ze wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego skorzystało w tym okresie ponad **14,6 mln** osób, co stanowi **38%** wszystkich mieszkańców Polski. Fundusze Europejskie znacznie poprawiły sytuację na rynku pracy. Warto tu przede wszystkim wskazać na zmianę w sytuacji osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, czyli osób młodych, osób z niepełnosprawnościami, zagrożonych wykluczeniem społecznym czy też osób starszych.

Kobiety

- Ze wsparcia EFS skorzystało ponad **7,5 mln** kobiet (**38%** wszystkich kobiet w Polsce).

Osoby starsze

- Wsparcie z pieniędzy EFS otrzymało ponad **935 tys.** osób w wieku 55+.
- Ok. **210 tys.** osób uczestniczyło w różnych formach aktywizacji zawodowej.

Osoby młode

- Wsparcie otrzymało ponad **5,2 mln** osób w wieku 15–29 lat.
- Ponad **1,5 mln** osób uczestniczyło w różnych formach aktywizacji zawodowej.
- Ponad **110 tys.** osób młodych założyło własną firmę.
- Prawie **65%** młodych osób bezrobotnych podjęło pracę po upływie pół roku, przy wsparciu EFS.

Osoby z niepełnosprawnościami

- Około **650 tys.** osób z niepełnosprawnościami objęto wsparciem EFS.
- Ponad **40,7 tys.** osób z niepełnosprawnościami podjęło zatrudnienie w 3 miesiące po zakończeniu udziału w projekcie (dane tylko za lata 2011–2019).
- **32%** osób pracuje lub prowadzi działalność gospodarczą, w 6 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie EFS (dane za okres lipiec 2016–czerwiec 2017).

Wyzwania członkostwa

15 lat naszej obecności w Unii Europejskiej to historia wielu wyzwań, ale i sukcesów.

Autorami wielu z nich są przedsiębiorcy. Fundusze Europejskie dały im, jak nigdy dotąd, szansę na rozwój nowatorskich pomysłów. A co najważniejsze, skutecznie połączyły dwa sektory przedsiębiorczości i nauki.

Autor: **Maciej Kolczyński**

Ale od początku! Zaraz po przystąpieniu Polski do UE pieniądze przeznaczone były głównie na inwestycje, czyli przede wszystkim fabryki, montownie i maszyny. W latach 2007-2013 coraz większym wyzwaniem stawało się wsparcie szeroko pojętej innowacyjności firm. Z kolei w okresie 2014-2020 większy akcent położony jest na wsparcie badań i rozwoju. Dziś nie brakuje nam więc innowacyjnych przykładów dobrego wykorzystania szansy, jaką było wejście do Unii Europejskiej.

GDY BIZNES SPOTYKA SIĘ Z NAUKĄ

Takie połączenie 15 lat temu uznano by za bardzo duże wyzwanie. Dziś jednak mamy wiele dowodów na to, że taki „mix” może zakończyć się sukcesem. Potwierdzają to dwa przykłady z Lublina. Firma Xeno GP to start-up, który stworzyli naukowcy z Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego. Dotacja z programu regionalnego umożliwiła im prace nad wprowadzeniem swojego innowacyjnego produktu – opatrunku, który przyspiesza gojenie się ran.

Druga firma, Medical Inventi, powstała w środowisku związanym z Uniwersytetem Medycznym w Lublinie. Unijne dofinansowanie otrzymała na badania kliniczne nad swoim przełomowym produktem, który już zdobywa wiele prestiżowych nagród. FlexiOss, czyli „sztuczna kość” zastępuje

część uszkodzonej kości materiałem zrastającym się z naszym naturalnym układem kostnym. Taki implant zostaje z pacjentem do końca życia. Oznacza to, że nie musi on przeżywać kolejnego stresu związanego z jego usunięciem. Można powiedzieć, że w tym przypadku połączenie nauki ze światem biznesu wychodzi nam wszystkim na zdrowie.

WSPIERAĆ POTENCJAŁ...

A ten tkwi w młodych ludziach i młodych firmach. Kto nie wierzy, niech pozna historię Piotra Psyllosa, który jest przykładem tego, że ludzie młodzi nie boją się wyzwań. Jeszcze jako uczeń

Fundusze unijne wykorzystujemy między innymi na badania i rozwój, na realizację innowacyjnych projektów.

INNOWACJE – CO SIĘ NAM UDAŁO?

- **162,9 mld euro** pozyskałiśmy łącznie z unijnego budżetu w latach 2004-2019¹
- ponad **15 mld euro** przeznaczymy w latach 2014-2020 na szeroko pojęte badania, innowacyjność i konkurencyjność gospodarki
- ok. **220,6 mld euro** wyniósł nasz eksport (obroty towarowe) w 2018 roku, w 2014 roku – ok. **60,3 mld euro**
- **2 889** innowacji produktowych zostało wspartych tylko od 2014 roku
- ponad **2 tysiące** wniosków patentowych²

¹ Stan na koniec lutego 2019 r.

² To efekt przewidywany dotychczas zawartych umów o dofinansowanie z Programu Inteligentny Rozwój

technikum, Piotr zaczął realizować marzenie o własnej firmie. Zgłosił swój innowacyjny pomysł do inkubacji w Platformach startowych - jednym z flagowych działań Programu Polska Wschodnia. Dziś jego start-up Psyllosoft rozwija projekt pod nazwą Matia. W ten sposób udało się zastosować metody sztucznej inteligencji w projekcie „sztucznego oka” dla osób niewidomych.

Z programu Inteligentny Rozwój skorzystał inny start-up, czyli Migam. Stał on przed wyzwaniem połączenia dwóch światów, czyli osób niesłyszących i słyszących. Udało się to za pomocą aplikacji do zdalnego tłumaczenia języka migowego, która łączy osobę głuchą z tłumaczem. Ten zaś pośredniczy w jej rozmowie z urzędnikiem lub pracownikiem banku.

...I ROZWIJAĆ INNOWACYJNE POMYSŁY

A przynajmniej tworzyć do tego warunki. Nasza obecność w Unii Europejskiej dała przedsiębiorcom możliwość korzystania z nowoczesnych ośrodków badawczych, parków technologicznych czy inkubatorów przedsiębiorczości. Na przykład takich, jak Gdański Park Naukowo-Technologiczny. Korzystając z Funduszy Europejskich wzbogacił się on o dwa nowoczesne budynki, w których znajdują się biura, pracownie i laboratoria. Oprócz „standardowych” przestrzeni Park daje pracownikom możliwość skorzystania z przedszkola, żłobka, centrum rekreacyjnego czy EduParku, czyli centrum edukacji dla dzieci i młodzieży.

Fundusze to też szansa na poprawę innowacyjności firm w wybranych dziedzinach. Na Podkarpaciu, z Programu Polska Wschodnia powstało Centrum Badawczo-Rozwojowe¹, które jest zapleczem dla badań, rozwoju i konstruowania nowych rozwiązań z dziedziny lotnictwa. W ten sposób polskie firmy z tej branży mogą śmiało konkurować z kolegami z Zachodu.

Ostatnich 15 lat członkostwa w Unii to cenne doświadczenia, które obudziły w nas potencjał do bycia bardziej innowacyjnymi. Po drodze nasz kraj musiał zmierzyć się wieloma wyzwaniami rozwojowymi, które wynikały z pewnych historycznych podziałów. Pomimo tych trudności, wejście Polski do UE to historia sukcesu. Cały ten wysiłek jest doceniany przez naszych rodaków – 91 procent z nich popiera naszą obecność w UE, a 74 procent wierzy, że bez niej nasz kraj rozwijałby się gorzej niż obecnie².

¹ Obecnie pod logo Pratt & Whitney Rzeszów S.A.

² marzec 2019 r. wg CBOS

Równe szanse – lepsze życie

Tradycyjny wózek, który dzięki specjalnej przystawce łatwo można zamienić w sprzęt sterowany elektronicznie. Samochód do nauki jazdy, przystosowany dla osób z niepełnosprawnością, aplikacja do nawigacji dla osób niewidomych. To tylko niektóre z innowacyjnych projektów, zaprezentowanych podczas Dni Otwartych Funduszy Europejskich, które odbyły się w maju w Warszawie.

Autor: **Beata Michalik**

Część pomysłodawców projektów już realizuje swoje przedsięwzięcia przy wsparciu funduszy europejskich, kolejne inicjatywy są na etapie testowania i wiele z nich na pewno wkrótce pojawi się na rynku. We wprowadzaniu w życie tych pomysłów dużą rolę odegrały konkursy na inkubację innowacji społecznych (część Programu Wiedza Edukacja Rozwój). Pieniądze w konkursach mogły otrzymać zarówno przedsiębiorstwa, jak i szkoły, jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia czy instytucje pomocy i integracji społecznej. Wsparcia udzielano na nowatorskie pomysły, które pomogłyby w rozwiązaniu różnych problemów społecznych. Chodzi tu o innowacyjne rozwiązania, pomagające w codziennym życiu osobom starszym czy też z różnymi rodzajami

niepełnosprawności, nakierowane na rozwiązywanie problemów z dziedziny dostępności. Wszystkie te inicjatywy wpisują się w rządowy program „Dostępność Plus”.

TRAFIĆ DO CELU

Jak wspierać osoby niewidome w pokonywaniu barier codzienności? Bardzo ciekawym rozwiązaniem jest stworzona przy wsparciu EFS inteligentna aplikacja na telefon. Aplikacja ułatwia osobom z dysfunkcją wzroku samodzielne dotarcie do budynku i poruszanie się w jego wnętrzu. Prowadzi je nawigacja głosowa. W razie konieczności aplikacja umożliwia także przywołanie pomocy. Takie rozwiązanie można było zobaczyć i wypróbować na stoisku Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej (ROPS) w Krakowie.

Podczas DOFE zaprezentowano samochód nauki jazdy dostosowany dla osób z niepełnosprawnością.

– *Zawsze interesowaliśmy się nowymi technologiami* – mówi Adam Goch z firmy Intonavi.com, która realizuje projekt aplikacji przy wsparciu ROPS. – *Mieliśmy pomysł, by wykorzystać je do stworzenia nawigacji głosowej dla osób niewidomych przy użyciu modułu Ibeacon (nawigacja wewnątrzbudynkowa). Złożyliśmy wniosek w Małopolskim Inkubatorze Przedsiębiorczości i tak rozpoczęła się nasza przygoda. Powstał projekt NGOZ, Nawigacja Głosowa Osób Zależnych.*

Przystawka prezentowana przez P.T. Tanalski umożliwia zmianę napędu wózka na elektryczny.

AKTYWNI ZA KÓŁKIEM

Szansę dla osób z niepełnosprawnością na powrót do aktywności zawodowej stworzył projekt KOMON (Krajowy Ośrodek Mobilności Osób Niepełnosprawnych). Inicjatywa powstała w Stowarzyszeniu Pomocy Niepełnosprawnym Kierowcom – SPiNka. Liderem projektu jest Sieć Badawcza Łukasiewicz Przemysłowy Instytut Motoryzacji. Podczas DOFE zaprezentowała samochód do nauki jazdy przystosowany dla osób z niepełnosprawnością. Pojazdy te są dostosowane do indywidualnych potrzeb klientów z różnymi dysfunkcjami. Po odbytych dzięki nim kursach, osoby te mogą nie tylko prowadzić aktywne życie. Co więcej, zyskują też dodatkowe kompetencje na rynku pracy. Działalność KOMON – jak podkreśla prezes stowarzyszenia SPiNka Krzysztof Marciniak – ma polegać na współpracy i integracji trzech obszarów: nowoczesnej techniki motoryzacyjnej, medycyny i rehabilitacji, a także specjalistycznych usług rynkowych dedykowanych tej grupie społecznej. – Jest to

przedsięwzięcie pod wieloma względami innowacyjne, tworzące warunki do skokowego postępu w dziedzinie tworzenia warunków do aktywizacji osób z niepełnosprawnościami – mówi Krzysztof Marciniak. – Wiele propozycji rozwiązań jest analogicznych, jak w krajach Unii Europejskiej, a niektóre wręcz je przewyższają.

W STRONĘ SAMODZIELNOŚCI

Podczas Dni Otwartych prezentowano wiele ciekawych rozwiązań, poprawiających jakość życia osób, dla których już na starcie jest ono trudniejsze. Młodzi ludzie z niepełnosprawnością intelektualną mogą nauczyć się czegoś nowego i ciekawie spędzić czas w Caffè Aktywni. Jest to program treningowy prowadzony przez aktywne seniorki z Gdańska, które wierzą w to, że zwykłe czynności takie jak wspólne pieczenie ciasta mogą zmienić życie ich podopiecznych na lepsze. Pod okiem swoich menterek młodzi ludzie uczą się samodzielności, komunikacji, otwartości na ludzi i wiedzę.

Nie zabrakło również wynalazków, które ułatwiają „techniczną” stronę życia. Propozycja firmy P.T. Tanalski to przystawka do wózka inwalidzkiego, pozwalająca na jego szybkie przełączenie na napęd elektryczny. Dzięki niej osoba korzystająca z wózka zyskuje znacznie większy komfort codziennego życia, ponieważ może przystosowywać swój sprzęt do sytuacji i potrzeb. Przystawka jest łatwa w użytkowaniu i transporcie. Dzięki niej osoba, poruszająca się na wózku, zyskuje samodzielność i większą mobilność.

Więcej ciekawych projektów znajduje się na stronie www.FunduszeEuropejskie.gov.pl, w zakładce „Fundusze Europejskie bez barier” / Program „Dostępność Plus” / „Innowacje dla dostępności”

Od gospodarki transformacji do gospodarki innowacji

Kiedy 15 lat temu, 1 maja 2004 r., na rynkach polskich miast po raz pierwszy zabrzmiała „Oda do radości” odegrana jako nasz nowy, drugi hymn, PKB per capita sięgał u nas połowy unijnej średniej i był to jeden z najgorszych wyników wśród państw przystępujących do wspólnoty. Zarabialiśmy średnio ok. 2 300 zł, a bezrobocie sięgało 19%. Ostatnie triumfy święcił Jarmark Europa na dawnym Stadionie 10-lecia, przewrotny symbol polskiej przedsiębiorczości i kreatywności.

Autor: **Aleksandra Ratajczak**

Dziś na miejscu Jarmarku Europa stoi nowoczesny PGE Narodowy, a symbolem sukcesu Polaków nie są „szczęki bazarowe” i handel, a innowacyjne przedsiębiorstwa, start-upy i centra badawczo-rozwojowe. Miarą sukcesu są takie duże firmy jak Amica, Maspex czy Lubella, oferujące rozpoznawalne na rynkach marki oraz inwestujące w B+R+I również za pośrednictwem Funduszy Europejskich. Słowa start-up, akcelerator weszły do języka polskiego na stałe.

Jeśli w 2005 r. nakłady na badania i rozwój wynosiły **0,56%** PKB, dziś wynoszą około **1%**, to w 2020 powinny wynieść już **2%**. Udział przedsiębiorstw w tych nakładach rośnie od **18%** w 2005, przez **39%** w 2015 r. do planowanych ponad **50%** w 2020. Inaczej rzecz obrazując można, podając wartość projektów B+R wspartych w ramach FE:

2004-2006	2007-2013	2014-2020
1 mld zł	Ponad 7 mld zł	Ponad 25 mld zł

Przez cały ten czas wsparto ponad **59 tysięcy** projektów realizowanych w przedsiębiorstwach, a łączna wartość tych projektów przekroczyła **146 mld zł**. W końcu największy w Unii

Europejskiej program finansujący badania, rozwój i innowacje jest realizowany właśnie w Polsce. Na Program Inteligentny Rozwój przeznaczono ponad **10 mln euro**.

Można już zauważyć pierwsze efekty. Liczby mówią same za siebie:

- **5 000** umów zawartych w programie Inteligentny Rozwój
- ponad **4 000** wspartych przedsiębiorców
- **26 mld zł** dofinansowania projektów z UE

Jeśli jednak same liczby są słabym argumentem, to może bardziej przekonają przykłady dofinansowanych innowacji? Trwają prace nad sztuczną inteligencją i perowskitami, które mogą stać się odnawialnymi źródłami energii. Prowadzone są badania nad narzędziami i metodami diagnostyki i leczenia najważniejszych chorób cywilizacyjnych, rozwiązaniami wspierającymi osoby z niepełnościami czy polskimi marzeniami o zdobyciu kosmosu. Krok po kroku polscy przedsiębiorcy pokazują, że wykorzystując unijne wsparcie, można zmienić nie tylko własne firmy, ale też mieć wpływ na kształt polskiej gospodarki. I oprzeć ją na wiedzy, badaniach, współpracy z jednostkami badawczymi i naukowo-badawczymi.

GŁOSUJMY NA POLSKIE PROJEKTY!

Do **9 lipca** możesz oddać głos na innowacyjne polskie projekty, zgłoszone do konkursu **REGIOSTARS Awards**. Organizuje go co roku Komisja Europejska, by promować innowacyjne przedsięwzięcia zrealizowane z unijnym wsparciem. W tym roku Polska zgłosiła ponad **20** na **199** projektów z całej Europy! Polacy są więc obecni w każdej z 5 konkursowych kategorii. Dlatego pamiętaj: koniecznie oddaj swój głos!

Linki do stron z głosowaniem na projekty w każdej z kategorii konkursowych znajdziesz pod QR-kodami:

- **Wspieranie transformacji cyfrowej**
(Promoting digital transformation)

- **Zwalczanie nierówności i ubóstwa**
(Combatting inequalities and poverty)

- **Łączenie zielonej, niebieskiej i szarej infrastruktury**
(Connecting green, blue and grey)

- **Temat roku 2019: Modernizacja służby zdrowia** (Topic of the year 2019: Modernising health services)

- **Budowanie miast odpornych na zmianę klimatu**
(Building climate-resilient cities)

Zwycięzców poznamy podczas uroczystej gali w trakcie Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w **październiku 2019 r.**

Więcej informacji o konkursie **REGIOSTARS** znajdziesz na stronie konkursu.
Liczymy na sukces polskich projektów!

Dobrze wykorzystane 15 lat Polski Wschodniej w UE

Ponad 57 tys. projektów o wartości ponad 206 mld zł zrealizowano już na terenie pięciu województw Polski Wschodniej. Zmobilizowały one niepoliczalną rzeszę ludzi – zaangażowanych w przygotowanie i realizację inwestycji oraz tych, którzy z nich korzystają: mieszkańców, odwiedzających, inwestorów. Dzięki ich wspólnemu wysiłkowi Polska Wschodnia odrobiła 1/5 dystansu rozwojowego w stosunku do pozostałych państw członkowskich UE, a jej PKB per capita wynosi już blisko 50% średniej unijnej.

Autor: **Michał Kober**

Kiedy 15 lat temu Polska wstępowała do Unii Europejskiej, 5 województw Polski Wschodniej było najmniej zamożnymi regionami nie tylko w kraju, ale i wśród wszystkich 24 państw ówczesnej Unii. Jakość życia mieszkańców województw: lubelskiego, podlaskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego znacznie

odbiegała od przeciętnego poziomu życia w UE. Tę różnicę obrazował wskaźnik: produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca, który w 2006 r. w 5 województwach wynosił niewiele ponad 1/3 średniej UE. Niższy poziom rozwoju gospodarczego był przede wszystkim rezultatem braku nowoczesnej infrastruktury, która umożliwiłaby

Artur Soboń, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju

15 lat Polski w Unii Europejskiej to czas dynamicznych zmian strukturalnych. Bardzo dobrze widać je w Polsce Wschodniej. Dzięki krajowym i regionalnym programom finansowanym z funduszy europejskich, zrealizowano tu wiele inwestycji – istotnych dla gospodarki Polski i województw, ułatwiających codzienne życie mieszkańcom. W procesach rozwojowych dużą rolę odegrał Program Rozwój Polski Wschodniej. Powstał on w 2005 r. z inicjatywy Grażyny Gęsickej, ówczesnej minister rozwoju regionalnego. W obecnej perspektywie jest on kontynuowany z sukcesami. Dziś Polska Wschodnia to miejsce, w którym żyje się lepiej, z dobrymi warunkami dla nowych inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości, z rozwiniętą bazą turystyczną, przyciągającą turystów z kraju i z zagranicy. Choć wiele już zmieniono, makroregion nie ustaje w działaniach na rzecz rozwoju. Dlatego odpowiedź na pytanie: „czy w Polsce Wschodniej warto mieszkać, pracować i inwestować?”, może być tylko jedna – tak.

rozwój. Potrzeby inwestycyjne dotyczyły transportu, telekomunikacji, energetyki, czy usług publicznych.

Wolę wsparcia Polski Wschodniej dodatkowymi inwestycjami wyraziła Rada Europejska, zamykając negocjacje finansowe na lata 2007-2013: pięciu województwom przypisano dodatkowe 882 mln euro z budżetu UE. Rząd RP pulę tę zwiększył i pierwszy Program Rozwój Polski Wschodniej wystartował z budżetem 2,38 mln euro (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Nadrabianie zaległości rozwojowych to proces długotrwały, który wymaga długookresowych celów strategicznych i konsekwencji w ich osiąganiu. Dlatego na perspektywę UE 2014-2020 przygotowano kolejny Program Polska Wschodnia, o porównywalnym budżecie, a obecnie trwają intensywne prace nad jego następcą na lata 2021-2027. Celem dedykowanych programów jest likwidowanie barier i wykorzystywanie potencjałów (szans) rozwoju społeczno-gospodarczego makroregionu.

Gustaw Marek Brzezina, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Warmia i Mazury nadrabiają zaległości rozwojowe i coraz bardziej upodabniają się pod względem gospodarczym do pozostałych regionów UE. Zwiększyliśmy dostępność komunikacyjną, uruchomiliśmy Port Lotniczy Olsztyn-Mazury w Szymanach, a otwarcie rynków spowodowało napływ inwestorów zagranicznych – głównie z branży drzewnej i meblarskiej. Nasi przedsiębiorcy zyskali dostęp do unijnych rynków zbytu. Zależy nam na utrzymaniu specjalnego programu dla Polski Wschodniej. Chcemy także wykorzystać możliwości płynące z programu Horyzont Europa: to wielka szansa dla naszych uczelni i ośrodków badawczych. Z kolei w programie Erasmus przewidywane jest podwojenie budżetu, dzięki niemu więcej młodych ludzi skorzysta z wymiany studenckiej i zdobędzie wiedzę tu i za granicą.

Artur Kosicki,

Marszałek Województwa Podlaskiego

Dzięki funduszom europejskim Podlaskie od 2004 roku zrealizowało blisko 12 tys. projektów za kwotę 20 mld zł. W poprzedniej perspektywie odrabialiśmy zapóźnienia rozwojowe. Stawialiśmy głównie na infrastrukturę: drogi, kanalizacje, remonty i doposażenie szkół, szpitali, uczelni czy parki maszynowe w firmach. Teraz nacisk kładziemy na projekty B+R, transfer z nauki do biznesu, zwłaszcza w obszarach naszych inteligentnych specjalizacji. Są nimi m.in.: przemysł rolno-spożywczy, metalowo-maszynowy, sektor medyczny czy ekoinnowacje. Priorytetem jest zwiększanie konkurencyjności regionu i rozwój gospodarczy – bez bazy infrastrukturalnej nie moglibyśmy przejść do tego etapu. Zawdzięczamy go funduszom europejskim.

Władysław Ortyl,

Marszałek Województwa Podkarpackiego

Fundusze europejskie pozwoliły na rozwiązanie tylko wybranych problemów regionu, dając nam wiele pozytywnych zmian, ale w dalszym ciągu nie zlikwidowały dysproporcji rozwojowych wynikających z wieloletnich zapóźnień. Województwo dokonało ogromnego postępu w dziedzinie innowacyjności. Np. wskaźnik udziału nakładów na B+R w relacji do PKB jest znacząco wyższy od średniej krajowej. Zwłaszcza w inteligentnych specjalizacjach: lotnictwo i kosmonautyka (Dolina Lotnicza), technologie komunikacyjne i informacyjne (Asseco Poland). Unikalne walory środowiska naturalnego (Bieszczady) wykorzystywane są do produkcji zdrowej żywności. Przykłady te wskazują na duże endogeniczne możliwości rozwoju Polski Wschodniej, które powinny być nadal umiejętnie wspierane.

Program Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 finansował inwestycje uczelni: rozwój kampusów i ich wyposażenie w infrastrukturę dydaktyczną i badawczą. Wsparto także klastry oraz budowę parków przemysłowych, naukowo-technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości i obiektów konferencyjno-targowych. Zainteresowaniem przedsiębiorców cieszyły się też pożyczki i udział w międzynarodowych targach i wystawach, które przyniosły ok. 1000 kontraktów handlowych. Transfer z nauki do biznesu najlepiej reprezentuje Dolina Lotnicza w woj. podkarpackim, gdzie współpracują ze sobą przedsiębiorstwa, uczelnie, instytucje otoczenia biznesu i samorządy.

Program Rozwój Polski Wschodniej wsparł także budowę blisko **10 tys. km** szkieletowej sieci szybkiego Internetu i **5 tys. km** sieci dostępowych. W stolicach województw rozwinięto sieci transportu miejskiego, w tym odnowiono tabor, a w Olsztynie po 50 latach przywrócono tramwaje. Poprawiono też dostępność transportową makroregionu, oddając do użytku łącznie ponad **353 km** dróg krajowych i wojewódzkich, w tym **23 obwodnice** miast (**113 km**) i dwa nowe mosty na Wiśle (Kamień i Połaniec). Powstał także unikalny Wschodni szlak rowerowy Green Velo czyli ponad **2 tys. km** tras rowerowych, łączących największe atrakcje turystyczne 5 województw.

Oszacowano, że Program Rozwój Polski Wschodniej przyczynił się do utworzenia około **20 tys.** miejsc pracy w makroregionie.

W **Programie Polska Wschodnia** na lata 2014- 2020 wsparcie przeznaczono na rozwój innowacyjnej przedsiębiorczości, rozbudowę ekologicznych systemów transportu miejskiego, drogi oraz koleje międzywojewódzkie. Program wspiera działalność **6 platform** start-upowych, w których szansę na podbicie rynku otrzyma **1300 start-upów**. Starsze firmy aktywnie wykorzystują dotacje na wdrożenie wyników prac B+R, wdrożenie zmian wzorniczych czy wejście na rynki zagraniczne. Stolice województw rozbudowują systemy zrównoważonej mobilności miejskiej, w tym flotę ekologicznego taboru i ciągi pieszo-rowerowe. Powstaje Wschodnia Magistrala Kolejowa – czyli **540 km** infrastruktury bezpośrednich połączeń między 5 województwami Polski Wschodniej. Przebudowywane są także wąskie gardła, czyli **152 km** dróg łączących obszary funkcjonalne stolic województw z siecią dróg krajowych, w tym TEN-T.

Wśród kluczowych dla Polski Wschodniej inwestycji finansowanych z **Programu Infrastruktura i Środowisko** należy wymienić przedsięwzięcia, które przyczyniły się do lepszej dostępności tej części kraju. Były to np.: budowa drogi ekspresowej S17 Warszawa – Lublin, budowa linii energetycznej Chełm – Lublin, budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej, która obejmuje budowę linii kolejowej z Rzeszowa do portu lotniczego Rzeszów – Jasionka.

INWESTYCJE FUNDUSZY EUROPEJSKICH, KTÓRE ZMIENIŁY POLSKĘ WŚCHODNIĄ (WSKAZANIA REGIONÓW):

RPO: Uruchomienie Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury w Szymanach

RPO: Rozbudowa Portu Lotniczego Lublin S.A. w Świdniku

PO RPW: Budowa mostu na Wiśle w m. Kamień – w woj. lubelskim

PO liŚ: Budowa drogi ekspresowej S7 Gdańsk – Warszawa – Kielce – Kraków – Rabka Zdrój w woj. świętokrzyskim

RPO: Dostawa taboru kolejowego – EZT do obsługi połączeń regionalnych w woj. świętokrzyskim

PO RPW: Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej (szybki Internet)

PO RPW: Uruchomienie kompleksu naukowo-dydaktycznego ZALESIE (Uniwersytet Rzeszowski)

PO RPW/ RPO: Utworzenie 3 parków naukowo-technologicznych w woj. warmińsko-mazurskim

PO RPW: Rozbudowa i modernizacja Targów Kielce

PO RPW: Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo

RPO: Budowa sieci mini przystani żeglarskich w woj. warmińsko-mazurskim

RPO: Budowa Międzynarodowego Centrum Kultur w Kielcach

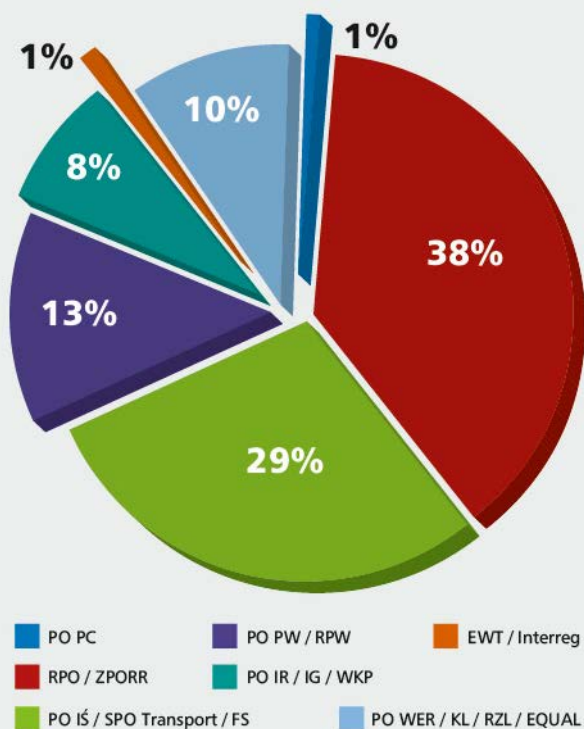
RPO: Budowa Centrum Spotkań Kultur w Lublinie

Andrzej Bętkowski, Marszałek
Województwa Świętokrzyskiego

15 lat w UE to dla naszego województwa czas ogromnych zmian i wielu dobrych, trafionych inwestycji. Nowe drogi, kanalizacja i wodociągi, zrewitalizowane miasta i miasteczka, zmodernizowane instytucje kultury, łatwiejszy dostęp do usług publicznych – nie dokonalibyśmy tego bez funduszy europejskich. To potężny impuls dla samorządów, przedsiębiorców, czy uczelni, które teraz dysponują doskonałą infrastrukturą. Dzięki niej są w stanie odpowiedzieć na potrzeby studentów, ale także lokalnego biznesu. Inwestowanie w badania i rozwój oraz wspieranie innowacyjności to nasze wielkie wyzwania na kolejne lata.

Inwestycje UE w Polsce Wschodniej wg programów

(wg wartości wkładu UE, 2004-2019)

Rozwój infrastruktury transportowej doceniają mieszkańcy, ale i inwestorzy. W 5 województwach zrealizowano wiele inwestycji podnoszących konkurencyjność przedsiębiorstw i łączących naukę z biznesem. To m.in. „Utworzenie Centrum B+R w firmie Delphia Yachts do opracowania nowych materiałów oraz metod ich otrzymywania przy budowie form oraz jednostek pływających i latających” z województwa warmińsko-mazurskiego, albo projekt „Opracowanie koncepcji zintegrowanego, inteligentnego systemu prognozowania zapotrzebowania i zarządzania układem wytwarzania energii elektrycznej, ciepła i chłodu ze zintegrowanych źródeł odnawialnych” województwa lubelskiego – wszystkie finansowane z **Programu Innowacyjna Gospodarka**.

W zakresie informatyzacji, poza projektem pn. Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej (PO RPW), duże znaczenie ma finansowanie sieci dostępowych, umożliwiających podłączenie szkół i gospodarstw domowych do szerokopasmowego Internetu. Inwestycje finansowane z **Programu Polska Cyfrowa** takie jak np. projekt „Zapewnienie dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach w powiecie elbląskim” czy szkolenia komputerowe są realizowane w wielu miejscowościach Polski Wschodniej.

Wschodnie województwa ze względu na swoje przygraniczne położenie korzystają także z **programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej**. Wśród wielu inwestycji, które przyczyniają się do współpracy Polski z sąsiadami, warto wymienić projekt „Karpackie Niebo. Rozwój produktów turystycznych opartych o astronomię”, który dofinansowano z Programu Polska-Słowacja, albo sfinansowany z Programu Polska-Białoruś-Ukraina

projekt pn.: „Budowa infrastruktury drogowego przejścia granicznego Połowce-Pieszczatka – Etap III (granica polsko-białoruska) – powiat hajnowski RP – obwód brzeski RB.

We wszystkich województwach Polski Wschodniej były (i są nadal) realizowane **programy regionalne**, które inwestowały w infrastrukturę szkół, szpitali, wodociągów, kanalizacji, teatrów, pływalni, ale i lepsze miejsca pracy w firmach.

W Polsce Wschodniej realizowano również projekty w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, m.in. w ramach **Programu Wiedza Edukacja Rozwój**. Kluczowe dla makroregionu projekty to: „Standardy obsługi inwestora w samorządzie”, „Program Rozwojowy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie” czy „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji (LOWE)”.

W ciągu ostatnich 15 lat w Polsce Wschodniej spadła stopa bezrobocia i wzrósł wskaźnik zatrudnienia, wyraźnie wzrosły nakłady na działalność badawczo-rozwojową i liczba patentów. Duże znaczenie dla rozwoju Polski Wschodniej mają inwestycje poprawiające połączenia z pozostałą częścią kraju, a także poprawa jakości transportu miejskiego w stolicach województw i otaczających je gminach (tzw. obszary funkcjonalne).

Ważnym elementem wsparcia gospodarki stały się samorządy, które oferują różne programy i działania skierowane do przedsiębiorców. Są to ułatwienia w lokowaniu zakładów produkcyjnych lub usługowych, oferowanie uzbrojonych terenów inwestycyjnych. W każdym regionie działają parki przemysłowe i naukowo-technologiczne. W gospodarce makroregionu coraz

Jarosław Stawiarski,
Marszałek Województwa Lubelskiego

Programy dla Polski Wschodniej umożliwiły nawiązanie rzeczywistej współpracy pomiędzy regionami o podobnych problemach strukturalnych. Współpracy opartej na wspólnocie interesów rozwojowych, celów, ukształtowaniu mechanizmów kooperacji, dzięki czemu uzyskaliśmy większe efekty ze zrealizowanych projektów. Efektywność i racjonalność dotychczas wykorzystanych przez nas środków POPW, w tym realna poprawa pozycji rozwojowej całej Polski Wschodniej, jest najlepszym potwierdzeniem, że instrument w postaci wyodrębnionego programu, dedykowanego wyłącznie temu makroregionowi był trafny i najlepiej uzasadnia potrzebę jego kontynuacji.

wyżej plasuje się także turystyka, wykorzystująca unikalne zasoby przyrodnicze, kulturę i tradycje tej części kraju.

Dziś 5 województw Polski Wschodniej to obszar dynamicznie rozwijający się, w którym tkwi ogromny potencjał. Miasta wojewódzkie Polski Wschodniej wzmocniły swoje funkcje metropolitalne. Dostrzegają to coraz liczniejsi inwestorzy. Po szansę na awans gospodarczy sięgają coraz śmielej średnie i mniejsze miasta. Z każdą zainwestowaną złotówką z funduszy europejskich Polska Wschodnia rośnie jako miejsce, w którym warto mieszkać, pracować, kształcić się, wypoczywać i inwestować.

Spełnienia marzeń!

Pierwsza rocznica jest papierowa, dziesiąta – cynowa, a piętnasta? Podobno kryształowa. A to oznacza, że w tym roku obchodziliśmy właśnie kryształową rocznicę wydarzenia, które można nazwać epokowym dla Polski. Mowa oczywiście o 15-leciu naszego przystąpienia do Unii Europejskiej. Nic więc dziwnego, że... się działo!

Autor: **Aleksandra Borowiec**

W przygotowanie tak wyjątkowych obchodów włożyliśmy naprawdę mnóstwo pracy. Chcieliśmy, by 15-lecie było na ustach wszystkich. Patrząc na efekty i wskaźniki, z dumą możemy powiedzieć, że nam się to udało. W naszej akcji wzięły udział setki tysięcy osób w całej Polsce!

Niezwykłe widowisko przed telewizorami obejrzało prawie 1,9 mln widzów!

↓ Gości konferencji, podsumowującej 15 lat Polski w UE, nie trzeba było przekonywać o skali zmian, jakie zaszły w Polsce.

Obchody rocznicy rozpoczęliśmy wyjątkowym koncertem.

3 222 minut – tyle czasu 15-lecie Polski w UE było obecne na antenach telewizyjnych!

POD JAKIM HASŁEM ŚWIĘTOWALIŚMY?

- Nasza kampania miała jedno hasło: **spełnienia marzeń**. Skąd taki pomysł? W minionym piętnastoleciu jako społeczeństwo osiągnęliśmy poziom rozwoju, o jakim kiedyś nam się nie śniło. Rzecz jasna, nie zamierzamy spocząć na laurach i wiemy, że przed nami wiele kolejnych wyzwań. Można więc powiedzieć, że spełniliśmy już wiele marzeń. I będziemy spełniać je dalej.

ALE... JAK WŁAŚCIWIE ŚWIĘTOWALIŚMY?

Można powiedzieć, że w każdy możliwy sposób. Co właściwie złożyło się na akcję „15 lat Polski w UE”?

- Kampania telewizyjna** – nasz spot, przygotowany specjalnie na tę okazję, został wyemitowany prawie **4 000** razy w ponad **30** stacjach telewizyjnych! Obejrzało go prawie **18,5 mln** osób.
- Koncert „Gramy dla Europy”** – 30 kwietnia razem z nami na Błoniach PGE Narodowego było prawie **20 000** osób, a prawie **1,9 mln** obejrzało widowisko na antenie TVP1.
- Akcja „Dni Otwarte FE”** – odwiedziło je **ponad 150 000** osób w całej Polsce!
- Do tego akcje w mediach społecznościowych, publikacje, konferencja... Zasięg naszych działań był naprawdę ogromny.
- „Wielki Test o UE”** emitowany 22 maja na antenie TVP 1 podsumował obchody 15-lecia Polski w Unii Europejskiej.

Jeśli chcecie dowiedzieć się więcej, odwiedźcie też koniecznie stronę 15-lecia: www.spelnieniamarzen.eu

↑ Minister Jerzy Kwieciński (na zdjęciu drugi z prawej) w studiu Wielkiego Testu o Unii Europejskiej.

↑ Skoro jest rocznica, musi być i tort! Rozkrojono go uroczyście podczas otwarcia funduszowego miasteczka DOFE.

↓ Na dziedzińcu ministerstwa nie brakowało atrakcji dla młodszych euroentuzjastów.

Graliśmy dla Europy

20 tys. widzów wzięło udział w koncercie „Gramy dla Europy” na Błoniach PGE Narodowego. Rozpoczął on huczne obchody 15-lecia Polski w Unii Europejskiej. Znakomite gwiazdy estrady zmobilizowały też widzów. Widowisko transmitowane było bowiem na antenie TVP 1. Przed telewizorami zasiadło prawie 1,9 mln!

Autor: **Aleksandra Borowiec**

Nic dziwnego. 30 kwietnia wspólnie z nami dla Europy grały największe gwiazdy: Dawid Kwiatkowski, Margaret, Enej, Kortez, Daria Zawiałow i wiele, wiele innych. Przygotowały dla widzów nie tylko utwory z własnego repertuaru, lecz także muzyczne duety i utwory z minionego 15-lecia w nowych, niespotykanych aranżacjach.

Nie był to zwykły koncert! Występy artystów przeplatane były artystycznymi etiudami. W niekonwencjonalny sposób pokazywały one przemianę polskiego krajobrazu i naszej gospodarki.

Akrobaci i tancerze, podwieszeni na specjalnych wyciągarkach na tle ekranu, prezentowali swoje układy. W tle natomiast wyświetlane były animacje 3D, pokazujące efekty działania Funduszy Europejskich w takich obszarach jak infrastruktura, kultura, zdrowie czy innowacje.

WISIENKA NA TORCIE

Obchody zakończyliśmy 22 maja i... również na antenie TVP 1. To wtedy odbył się przygotowany specjalnie z myślą o rocznicy Wielki Test o Unii Europejskiej! Zgodnie z formułą programu na

↑ Dumni zwycięzcy Testu w telewizyjnym studio – Michał Sitarski i Ruairi O'Neill.
Fot. Natasza Młudzik/TVP

← Finał Testu był bardzo emocjonujący.
Fot. Natasza Młudzik/TVP

← Ale wszystkim dopisywały humory.
Fot. Natasza Młudzik/TVP

Łącznie prawie 2,5 doby – tyle czasu byliśmy obecni na antenach telewizyjnych podczas akcji „15 lat Polski w UE”

pytania w studiu odpowiadały gwiazdy, a przed ekranami – telewidzowie. Mogli oni rozwiązywać test na stronie programu albo za pomocą aplikacji na urządzenia mobilne. Największą wiedzę na tematy unijne wykazali się mieszkańcy województwa pomorskiego. A najlepszy wynik uzyskał pan Kamil z Opoczna.

SPOTY „SPEŁNIENIA MARZEŃ”

Przy takiej okazji nie mogliśmy zapomnieć rzecz jasna o spotach z okazji 15-lecia. Mówi się, że upływ czasu i zmiany najlepiej widać po dzieciach. Kiedy więc zastanawialiśmy się, jak zobrazować minione półtorej dekady, sięgnęliśmy po to porównanie.

Tak powstał właśnie spot „Spełnienia marzeń”. Pokazaliśmy w nim ojca z córką, która gdyby urodziła się w 2004 roku, dziś miałaby dokładnie 15 lat. Bohaterka z małej dziewczynki zmienia się na naszych oczach w nastolatkę. Polska w tle zmienia się razem z nią! Nie mogliśmy przecież odmówić sobie zaprezentowania choć ułamka wspaniałych inwestycji, które powstały za sprawą unijnych funduszy.

Nasz spot emitowany był na ponad 30 antenach telewizyjnych. A jego dłuższa wersja trafiła do Internetu. Na naszym kanale na YouTube zebrała prawie 180 000 wyświetleń!

Ale to nie wszystko. Przygotowaliśmy także 120-stronicowy, dwujęzyczny album „Polska w UE. Inwestycje. Rozwój. Przyszłość”, nawiązujący do koncepcji spotu. Treści z albumu – teksty i zdjęcia – przenieśliśmy również na *landing page* kampanii: spelnieniamarzen.eu

→
Razem z nami
dla Europy
grał m.in.
zespół Enej.

→
Koncert „Gramy
dla Europy”
przyciągnął
na Błonia PGE
Narodowego
20 000 widzów.

Wspólne świętowanie
podczas koncertu.

Walka Gotów.
Takie atrakcje
tylko w naszym
funduszowym
miasteczku!

Europe... trzeba lubić!

A o to łatwiej, gdy efektów jej działania można doświadczyć osobiście. Tak właśnie narodził się pomysł ogólnopolskiej akcji Dni Otwarte FE. Swoje drzwi dla zwiedzających corocznie otwierają różne obiekty i instytucje, które pozyskały unijne wsparcie. W tym roku jednak Dni Otwarte zostały zorganizowane z jeszcze większym rozmachem. Nic dziwnego – w końcu to 15-lecie!

Autor: **Anna Szybalska-Idzik**

Wspólne wykonanie
„Ody do radości”.

Wrażenie robią już same liczby. Prawie **850** atrakcji w całym kraju, ponad **150 000** zwiedzających, miasteczka DOFE w **13 województwach** – to dopiero Dni Otwarte!

Zwiedzający od 10 do 12 maja mieli okazję odwiedzić miejsca na co dzień niedostępne. Przykłady? Na zainteresowanych tematami medycznymi czekała pracownia radioterapii w Jeleniej Górze. Na fanów komunikacji miejskiej – zaplecze techniczne Przedsiębiorstwa Komunikacji Autobusowej w Gdyni. W Srebrnej Górze królowała historia. Jej miłośnicy mogli zwiedzić tamtejszą Twierdzę i poznać cały wachlarz artylerii fortecznej stosowanej do jej obrony. Zawody z robotyki w Mielcu, warsztaty chemiczne w Chęcinach, występy sceniczne, pokazy mody... Każdy mógł znaleźć coś dla siebie.

Wystawa zdjęć projektów dofinansowanych z UE, którą pokazywaliśmy podczas konferencji na 15-lecie. To m.in. ją sfilmowała ekipa filmowa z Brukseli.

WARSZAWSKIE MIASTECZKO FUNDUSZOWE

Funduszowe miasteczka, w których na zwiedzających czekał szereg atrakcji i stoisk wystawców, zorganizowano w niemal całej Polsce. A już ze szczególnym rozmachem – to w Warszawie. I to nigdzie indziej, a na dziedzińcu Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju! Pokaz mody jak z wybiegów haute couture. Rekonstrukcja życia Gotów z IV wieku n.e. Samochód do nauki jazdy dla osób z niepełnosprawnością, puzzle sensoryczne, gogle VR, pokazy pierwszej pomocy... To tylko kilka przykładów wystawców z 35 stoisk, które czekały na gości. Emocji dostarczały także atrakcje na scenie. Było coś dla młodszych – czyli kultowy zespół Fasolki, ale i coś dla starszych – występy studentów Wydziału Jazzu. Dodatkowo atmosferę rozgrzewały konkursy i pokazy filmów.

Na wielbicieli wspólnego muzykowania czekała też dodatkowa gratka – wykonanie „Ody do radości”. Zespół złożony z gości miasteczka, pracowników

FILMOWCY Z BRUKSELI W WARSZAWIE

Na Dniach Otwartych przyjmowaliśmy też wyjątkowych gości – ekipę filmową z Brukseli. Wszystko dzięki temu, że Polska znalazła się w gronie 5 krajów-finalistów konkursu Komisji Europejskiej. Sfilmowano w nich najciekawsze wydarzenia w Europie i wybrane projekty dofinansowane z funduszy unijnych. W materiale nie mogło więc zabraknąć naszych DOFE! Nakręcono również Centrum Nauki Kopernik, budowę II linii warszawskiego metra i nadwiślańskie bulwary. Film będzie trailerem przyszłorocznej kampanii EUInMyRegion.

Atrakcje nie tylko dla młodych uczestników.

ministerstwa oraz studentów Akademii Muzycznej w Warszawie wspomógł grą na gitarze sam minister Jerzy Kwieciński!

Wspólne, pamiątkowe selfie z wystawcami z funduszowego miasteczka.

#15yearschallenge, czyli co zmieniło się przez ostatnich 15 lat?

Piętnaście lat to dużo, czy mało? Z jednej strony wydaje się, że 2004 rok był zaledwie wczoraj. Z drugiej... Nie da się ukryć, że zmieniliśmy się bardzo. I nie chodzi tylko o modę czy muzyczne gusta. Nasz kraj również zmienił się nie do poznania. A gdzie najbardziej widać te zmiany?

Autor: **Aleksandra Borowiec**

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Centrum Nauki Leonardo da Vinci

Nazwa beneficjenta:

Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne w Podzamczu

Kwota dofinansowania z UE:

17 411 186,89 PLN

PRZED

PO

Archiwum/zbiory Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego

Oczywiście, że na zdjęciach! Zapewne stąd wzięła się popularność internetowego wyzwania „#10yearschallenge”. Na swoje media społecznościowe należało wrzucić zestawienie zdjęć „przed” i „po”. Podchwycili podchwycili je niemal wszyscy, a fala ujęć sprzed 10 lat zalała social media.

A GDYBY TAK 10 ZAMIENIĆ NA 15?

Ten pomysł wykorzystaliśmy i my. Nie ma lepszej okazji do takich wspomnień niż 15. rocznica naszej obecności w Unii Europejskiej. Z całej Polski zbieraliśmy zdjęcia, pokazujące inwestycje dofinansowane z funduszy. Ale przedstawiliśmy je nieco inaczej niż zwykle. Prosimy o kadry, które pokazują dane miejsca i lokalizacje w 2004 roku, jeszcze przed rozpoczęciem realizacji w nich projektów. A następnie zestawiliśmy je z ujęciami, pokazującymi, jak wyglądają obecnie.

Potem wybraliśmy 16 – po jednym na każde z województw. Pokazaliśmy je na specjalnie przygotowanej wystawie podczas DOFE oraz na naszych social mediach. I gdy popatrzeć na te kadry „przed-” i „pofunduszowe”, to na pytanie: „gdzie te fundusze?”, można śmiało odpowiedzieć: „właśnie tu!”.

Europe Can Be MORE...

Od 24 kwietnia do 30 maja prezentowaliśmy kolejną odsłonę kampanii o przykładach najlepszych, innowacyjnych projektów z europejską wartością dodaną. Tym razem zaprosiliśmy do udziału również inne Państwa Członkowskie UE.

Autor: **Małgorzata Bordzań**

Kampania #EuropeCanBeMore obecna była w mediach społecznościowych, na fanpage'u Funduszy Europejskich oraz na Instagramie. Na dedykowanej grupie na Facebooku pokazywaliśmy, jak zmienia się Polska i inne kraje Europy. Obok zdjęć z Polski, można znaleźć także fotografie projektów z Czech, Portugalii, Chorwacji i Francji. Projekty społeczne czy z obszaru ekologii, kultury, innowacji i zdrowia to część poruszanych w postach tematów.

Jaki był nasz cel? Przede wszystkim chcieliśmy pokazać, jak dużo się wokół nas zmienia dzięki Funduszom Europejskim.

Europe Can Be More... to inicjatywa autorstwa Departamentu Promocji Funduszy Europejskich

w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju. Wszystko zaczęło się od wystawy multimedialnej, zaprezentowanej podczas konferencji „European funds in support of responsible development” w Stałym Przedstawicielstwie RP w Brukseli w listopadzie 2018 r. Potem wystawa była prezentowana na szczycie COP24 w Katowicach i w Luksemburgu na Polsko-Luksemburskiej Konferencji Biznesu.

Wystawa promuje politykę spójności, dzięki której Unia Europejska staje się bardziej rozwinięta i konkurencyjna, a także pokazuje, jak dobrze Polska wykorzystuje unijne pieniądze.

Kontynuację wystawy w Brukseli planujemy na październikową edycję #EURegionsWeek.

Fot. MPK SA w Krakowie

W Polskę jedziemy

Wzmożony ruch, który od lat obserwujemy na bałtyckich plażach oraz w górach pozwala sądzić, że coraz więcej Polaków decyduje się na spędzenie wakacji w kraju. Nic dziwnego, bo pogoda bardzo często sprzyja rodzinnym podróżom. Pomógł też na pewno fakt, że o wiele łatwiej poruszać się po Polsce, dzięki pozytywnym zmianom w stanie infrastruktury, jakie zaszły w naszym kraju na przestrzeni ostatnich 15 lat. W dużej mierze jest to zasługa Funduszy Europejskich, a przede wszystkim Programu Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 (POLiŚ).

Autor: **Maciej Kolczyński**

POLiŚ 2007-2013 był największym w historii programem realizowanym w całej Unii. Sfinansowano dzięki niemu projekty, które nie tylko rozwinęły w naszym kraju szeroko pojętą infrastrukturę, ale również wpłynęły na poprawę stanu środowiska, doinwestowanie placówek ochrony zdrowia oraz wsparcie instytucji i obiektów kultury. Największy nacisk został położony na część infrastrukturalną – na drogi, koleje, porty lotnicze i morskie, transport miejski, a także transport intermodalny¹ przeznaczono 19,5 mld euro z całej kwoty przypadającej na POLiŚ, tj. 28,3 mld euro.

NA DROGACH

Naszą podróż po efektach Programu Infrastruktura i Środowisko zaczniemy więc od dróg. Powstały dzięki niemu najważniejsze fragmenty sieci autostrad i dróg ekspresowych.

W pewnym momencie Polska stała się jednym z liderów wśród krajów UE pod względem liczby realizowanych inwestycji drogowych. Przełożyło się to m.in. na 3-krotny wzrost gęstości dróg ekspresowych i autostrad w naszym kraju w ciągu ostatnich 8 lat. Doświadczył tego każdy, kto np. ostatnimi czasy wybrał się w podróż autostradą A1 z Łodzi do Gdańska, trafił na autostradową

obwodnicę Wrocławia A8 lub drogi ekspresowe S3 na odcinku Gorzów Wielkopolski – Nowa Sól oraz S17 na odcinku Kurów – Lublin – Piaski. Inwestycje w nowoczesne drogi to przy tym nie tylko większy komfort podróżowania, ale również mniej wypadków.

NA TORACH

Również inwestycje w transport kolejowy dały wiele pozytywnych zmian. Dzięki nim nie tylko szybciej dojedziemy na miejsce, ale przede wszystkim odbędziemy tę podróż w komfortowych warunkach – w nowych lub odnowionych, klimatyzowanych wagonach z wygodnymi siedzeniami. Dodajmy, wagonach mających udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, podróżujących z dziećmi oraz seniorów.

Inwestycje w kolej to również inne konkretne korzyści. Cieszyć mogą nowe perony oraz wiaty, a także nowoczesne przejścia podziemne, przyjazne osobom niepełnosprawnym. Podróżni mogą też teraz łatwiej znaleźć wszystkie niezbędne

¹ Czyli z wykorzystaniem więcej niż jednego środka transportu, ale np. bez wymiany kontenera przewożącego towar.

informacje. Pomogą im w tym m.in. nowe elektroniczne wyświetlacze i tablice informacyjne, zegary i megafony. Warto dodać, że dzięki tym inwestycjom, również osoby zamieszkujące mniejsze miejscowości mają lepszy dostęp do połączeń kolejowych. Oddawane do użytkowania przejścia podziemne, skrzyżowania bezkolizyjne czy wiadukty znacznie poprawiają bezpieczeństwo nas wszystkich, również użytkowników samochodów, zaś ekrany dźwiękochłonne sprawiają, że hałas generowany przez ruch kolejowy nie jest tak uciążliwy dla osób mieszkających w pobliżu linii kolejowych.

Program wsparł inwestycje w wydajny i przyjazny dla środowiska transport intermodalny, polegający na transporcie ładunków w kontenerach. Terminale kontenerowe i centra przeładunkowe wyposażone zostały w nowoczesny sprzęt, a przewoźnicy intermodalni w nowy tabor do przewozu kontenerów.

W MIEŚCIE

Dzięki inwestycjom z POLiŚ obraz transportu publicznego w miastach zmienił się diametralnie. Przede wszystkim dotyczy to stolic województw, gdzie ze względu na rodzaj wspieranych inwestycji trafiała większość pieniędzy. Widać to po rozwoju komunikacji miejskiej. Coraz więcej osób decyduje się zrezygnować z samochodu na rzecz autobusu lub tramwaju. Według badań ex-post przeprowadzonych na zlecenie CUP, POLiŚ przyczynił się do zaobserwowanego wzrostu liczby pasażerów w dużych miastach, który wyniósł średnio ok. 10%. Nic dziwnego, ponieważ w latach 2007-2013 udało się kupić i zmodernizować blisko 1000 sztuk taboru (np. wagonów tramwajowych, metra), a ponad 200 km linii tramwajowych

zostało zbudowanych lub unowocześnionych. Przesiadka na autobus stała się z kolei łatwiejsza dzięki budowie nowych węzłów przesiadkowych.

W PRZESTWORZACH

Program Infrastruktura i Środowisko to nie tylko drogi i koleje. Część projektów umożliwiła bowiem poprawę dostępności do transportu lotniczego. Częściowo sfinansowano m.in. budowę, rozbudowę lub unowocześnienie terminali pasażerskich, modernizację nawierzchni lotniskowych, a także szersze stosowanie nowoczesnych technologii i informatyzację lotnisk. Tym samym poprawiła się przepustowość lotnisk w godzinach szczytu, a czas odprawy uległ skróceniu. To wszystko wpłynęło pozytywnie na poziom obsługi pasażerów.

Inwestycjom z Funduszy Europejskich zawdzięczamy poprawę bezpieczeństwa w transporcie lotniczym, m.in. dzięki zakupionym pomocom nawigacyjnym, używanym przy ograniczonej widoczności lub nowym płytom postojowym do odladzania samolotów.

I NA MORZACH

A właściwie to w portach morskich, bo i tu zrealizowano wiele inwestycji. I to właśnie one między innymi sprawiły, że rola polskich portów w regionie Morza Bałtyckiego oraz w Europie Środkowej i Wschodniej wzrasta w ostatnich latach. Z Programu zrealizowano 18 projektów inwestycyjnych o łącznej wartości ponad 3,7 mld zł. Objęły one zarówno kanały portowe i infrastrukturę portową, jak i sprzęt oraz urządzenia przeładunkowe. Oprócz tego możliwe było sfinansowanie połączeń drogowych i kolejowych prowadzących do portów.

NOWE FUNDUSZE – POŁOWA ZA NAMI!

Cały wysiłek inwestycyjny podjęty w latach 2007-2013 to jednak za mało, by całkowicie rozwiązać bolączki polskiej infrastruktury i uczynić ją w pełni nowoczesną i przyjazną środowisku. Dlatego Program Infrastruktura i Środowisko jest kontynuowany również w latach 2014–2020 i ponownie jest to największy w Unii Europejskiej program finansowany z Funduszy Europejskich. Jego budżet to ponad 117 mld zł, z czego na transport przeznaczono prawie 85 mld zł².

Wymierne korzyści płynące z tych inwestycji są już widoczne, np. w postaci nowych autobusów lub tramwajów, a także kolejnych kilometrów dróg czy obwodnic. Na pełne pozytywne efekty Programu użytkownicy infrastruktury będą jeszcze musieli poczekać. Patrząc jednak na dotychczasowe dane, możemy się spodziewać kolejnych zmian na lepsze na infrastrukturalnej mapie Polski.

2 według kursu stosowanego do wyliczenia alokacji w sierpniu br., tj. 4,2773

DOFINANSOWANIE Z POLIŚ 2007-2013 pozwoliło m.in.:

1 wybudować **1417 km** autostrad i dróg ekspresowych

2 przebudować **8** najważniejszych lotnisk w Polsce (w Gdańsku, Wrocławiu, Rzeszowie, Poznaniu, Katowicach, Szczecinie, Krakowie oraz Warszawie)

3 wybudować, zmodernizować i zrewitalizować blisko **1200 km** linii kolejowych; kupić **440** sztuk taboru kolejowego

4 w **9** metropoliach – w warszawskiej, katowickiej, wrocławskiej, łódzkiej, trójmiejskiej, krakowskiej, poznańskiej, bydgosko-toruńskiej, szczecińskiej – wybudować i wyremontować **252 km** linii tramwajowych, trolejbusowych oraz kupić i zmodernizować blisko **1000** sztuk taboru

Według stanu na 10 maja br. w POIiŚ 2014-2020 podpisano 2149 umów o dofinansowanie na łączną kwotę z UE w wysokości ponad 91,9 mld zł. Najwięcej takich umów – aż 737 podpisano w sektorze środowiska, jednocześnie najwyższa kwota dofinansowania z UE została przyznana projektom transportowym – ponad 65 mld zł (projektom związanym z budową dróg, modernizacją linii kolejowych,

bezpieczeństwem ruchu, ruchem lotniczym oraz transportem miejskim). Wszystkie te liczby przełożą się wkrótce na nowe inwestycje i unowocześnienie istniejącej infrastruktury. Wygląda więc na to, że w przyszłym roku będziemy mieli kolejne powody, by w wakacje wybrać się w podróż po Polsce.

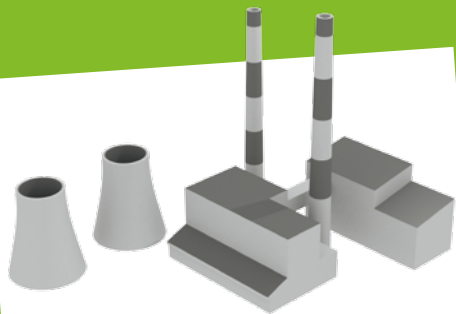

5 wybudować **2575 km** sieci gazociągów – najdłuższy z nich, relacji Szczecin – Gdańsk, ma **265 km** długości

6 wybudować ponad **360 km** elektroenergetycznych sieci przesyłowych

7 wybudować i wyremontować **15 tys. km** sieci kanalizacyjnej; wybudować i przebudować **275** oczyszczalni ścieków

8 poddać termomodernizacji **570** obiektów użyteczności publicznej (np. szkół, szpitali); wybudować i przebudować **630 km** sieci ciepłowniczej w wielu miastach na terenie Polski

9 wyposażać ponad **180** szpitali i przychodni w nowoczesny sprzęt medyczny; kupić **335** ambulansów ratowniczych; wyremontować i doposażyć ponad **280** szpitalnych oddziałów ratunkowych

10 poddać konserwacji **6000** obiektów i zbiorów (np. Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa, która pozwoliła ocalić przed utratą unikatowe zbiory biblioteczne); wybudować **77** obiektów instytucji kultury (np. Centrum Nauki Kopernik w Warszawie czy też powiększona i uatrakcyjniona siedziba Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach)

Transport łączy Europę

„Łącząc Europę” (Connecting Europe Facility – CEF) to program zarządzany centralnie przez Komisję Europejską, wspierający kluczowe inwestycje w infrastrukturę transportową, energetyczną i telekomunikacyjną w UE. Na transport przeznaczono najwięcej środków – w latach 2014-2020 są to 24 mld euro z całego budżetu CEF wynoszącego 30,4 mld euro. Polska jest największym beneficjentem CEF Transport i bardzo sprawnie wykorzystuje przekazane pieniądze. Do tej pory dofinansowanie otrzymało 50 projektów transportowych o łącznej wartości ok. 6 mld euro.

Autor: **Franciszek Łabno**

Choć większość polskich projektów transportowych, wspieranych przez CEF znajduje się jeszcze w fazie realizacji lub projektowania, istnieją też takie, gdzie efekty są już widoczne i namacalne. Poniżej prezentujemy kilka najciekawszych projektów z Warszawy, Podlasia i północy Polski.

WYGODNIE I BEZPIECZNIE KOLEJĄ W WARSZAWIE

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. jest największym beneficjentem CEF w całej UE. Zarządca polskich torów realizuje obecnie 21 projektów o łącznej wartości ok. 4,6 mld euro (z czego dofinansowanie UE wynosi ok. 3,5 mld euro). Te inwestycje mają przede wszystkim podnieść parametry techniczne linii kolejowych do standardów pozwalających m.in. na zwiększenie dopuszczalnej maksymalnej prędkości pociągów pasażerskich i towarowych, zwiększenie przepustowości (eliminacja tzw. „wąskich gardeł”) oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu i pasażerów.

Świetnym przykładem inwestycji zwiększającej bezpieczeństwo i wygodę pasażerów, a której pierwsze efekty są już widoczne, jest projekt *Prace na*

Źródło: PKP PLK SA

linii obwodowej w Warszawie, odcinek Warszawa Gołębki/Warszawa Zachodnia – Warszawa Gdańska. Linie kolejowe nr 20, 507 i 509, stanowiące północną obwodnicę kolejową Warszawy, są dostosowywane do wymagań sieci bazowej TEN-T. Projekt obejmuje m.in. przebudowę 18 km torów, wymianę 28 km sieci trakcyjnej, budowę 7 wiaduktów, 7 kładek oraz kompleksową modernizację 5 peronów, w tym budowę 4 od nowa. Koszt tych działań to 236 mln zł (w tym 200 mln zł stanowi dofinansowanie z UE).

JUŻ NIEDŁUGO KOLEJNY KONKURS

Następne szanse na uzyskanie dofinansowania już niebawem. Unijna Agencja Wykonawcza ds. Innowacyjności i Sieci (INEA) poinformowała, że w czerwcu lub lipcu tego roku zostanie ogłoszony kolejny konkurs na projekty związane z rozwojem europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowym (ang. ERTMS) oraz infrastruktury paliw alternatywnych. Konkurs będzie miał innowacyjną formułę, pozwalając na „mieszanie” (tzw. blending) różnych form wsparcia, tj. bezzwrotnych dotacji z finansowaniem zwrotnym pochodzącym z krajowych lub międzynarodowych instytucji finansowych (m.in. poprzez kredyty, pożyczki, gwarancje bankowe). Ma to pozwolić na uzyskanie większych środków na inwestycje w ramach efektu tzw. dźwigni finansowej.

Więcej szczegółów na stronach:

● Komisji Europejskiej

● INEA

● CEF

Większość prac została już wykonana. W 2016 roku zakończyły się prace na linii nr 20 w obrębie stacji PKP Warszawa Gdańska, w powiązaniu z linią E 65 i stacją metra A 17 Dworzec Gdański. Wybudowano tu nowy peron wraz z układem torowym. W październiku 2018 r. zakończyła się modernizacja całości linii kolejowej nr 20. Zmodernizowane i przebudowane zostały 4 przystanki kolejowe z wiatami – Koło, Warszawa Zachodnia, Wola i Młynów. Ten ostatni jest szczególnie istotny, gdyż w przyszłości będzie stanowił ważny węzeł przesiadkowy, łączący kolej, tramwaje oraz stacje drugiej linii metra. Przebudowane zostały też 3 wiadukty kolejowe – nad ul. Obozową, Kasprzaka i Wolską oraz kładki nad ul. Górczewską.

Projekt dobiega końca. Pozostaje jeszcze tylko budowa nowego przystanku osobowego Warszawa Powązki wraz z dojściami dla

**ZGODNIE ZE SWOJĄ NAZWĄ
INSTRUMENT „ŁĄCZĄC EUROPE”
POMAGA W POŁĄCZENIU POLSKI
I EUROPY SYSTEMEM CZYSTEGO,
BEZPIECZNEGO, INTELIGENTNEGO
I ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU.
NASZE DOTYCHCZASOWE POZYTYWNE
DOŚWIADCZENIA W KORZYSTANIU
ZE ŚRODKÓW CEF POZWALAJĄ
Z OPTYMIZMEM SPOGLĄDAĆ NA KOLEJNĄ
ODSŁONĘ PROGRAMU NA LATA 2021-27.**

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

pasażerów oraz kładką dla pieszych. Po zakończeniu całości inwestycji na linii od Warszawy Gdańskiej do Warszawy Zachodniej prędkość pociągów zostanie podniesiona z 40 do 80 km/h.

LEPSZE DROGI NA PODLASIU

Pieniądze CEF Transport przeznaczone są głównie na infrastrukturę kolejową. Jednak w przypadku ważnych szlaków o znaczeniu europejskim istnieje możliwość uzyskania dofinansowania również na inwestycje drogowe.

Takim właśnie priorytetowym szlakiem i jednocześnie jedynym polskim projektem drogowym współfinansowanym z Instrumentu „Łącząc Europę” jest *Budowa drogi ekspresowej S61 w północno-wschodniej Polsce*. Jest to element międzynarodowej trasy Via Baltica, biegnącej z Polski przez Litwę i Łotwę do Estonii, o łącznej długości około 970 km (z czego w Polsce ponad 300 km). Ekspresówka S61 jest również ważną częścią korytarza sieci bazowej TEN-T Morze Północne - Morze Bałtyckie, biegnącej od portów holenderskich przez Niemcy i Polskę aż do krajów Bałtyckich i południowego wybrzeża Finlandii.

W realizacji znajdują się obecnie dwa odcinki drogi ekspresowej S61: Ostrów Mazowiecka – Szczuczyn dofinansowany z Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 oraz Szczuczyn – Budzisko finansowany z CEF Transport. Zakres projektu CEF zakłada zaprojektowanie i budowę ok. 110 km drogi szybkiego ruchu na odcinku od Szczuczyna do granicy Polski z Litwą w Budzisku, w tym m.in. budowę 7 węzłów drogowych, konstrukcji mostowych, budowę stref obsługi i odpoczynku dla podróżnych.

Pierwszym namacalnym efektem projektu jest otwarta w kwietniu tego roku 13-kilometrowa obwodnica Suwałk. Wyprowadza ona z miasta ruch tranzytowy samochodów ciężarowych, których przez Suwałki przejeżdżało średnio ponad 5 tysięcy na dobę. Ta zmiana przyniosła ulgę mieszkańcom oraz zwiększyła bezpieczeństwo i płynność ruchu w regionie. Droga omija miasto od zachodu i północy. Na węźle „Suwałki Południe” łączy się z dwujezdniową częścią obwodnicy Augustowa (13 km), tworząc tym samym fragment S61 o łącznej długości ponad 25 km.

Rozbudowany został węzeł „Suwałki Południe”, powstał zupełnie nowy węzeł „Suwałki Zachód”, a także 10 obiektów inżynierskich w ciągu obwodnicy oraz cztery wiadukty nad drogą i jeden nad linią kolejową. Lokalną komunikację ułatwia sieć dróg dojazdowych (o łącznej długości 18 km) i ciągów pieszko-rowerowych. Ukończenie drogi S61 planowane jest w 2021 r. Cały przebieg drogi Via Baltica w Polsce osiągnie wtedy standard dróg ekspresowych. Razem z drogą A5 po stronie litewskiej S61 zapewni ciągłe, bezpieczne i wygodne połączenie Polski z Litwą, zwiększając atrakcyjność

i konkurencyjność Podlasia. Zmniejszy też wykluczenie transportowe mieszkańców regionu.

„ELEKTRYKIEM” OD MORZA DO STOLICY

Instrument „Łącząc Europę” to jednak nie tylko kilometry asfaltu i torów kolejowych. Jednym z istotnych obszarów wsparcia CEF, zgodnym z unijnym celem redukcji zanieczyszczeń i emisji CO₂, jest promocja transportu niskoemisyjnego i paliw alternatywnych.

Polskie firmy włączają się w realizację europejskiej polityki na rzecz czystego, niskoemisyjnego transportu. Dobrym przykładem jest projekt *LEM – pilotażowe wdrożenie elektromobilności wzdłuż dróg sieci bazowej TEN-T*, realizowany przez LOTOS Paliwa.

Dzięki wartej 0,8 mln euro (w tym dofinansowanie CEF 0,4 mln euro) inwestycji spółka uruchomiła na swoich stacjach pilotażową infrastrukturę do ładowania pojazdów elektrycznych. Jest to 12 publicznie dostępnych, uniwersalnych punktów szybkiego ładowania, które umożliwiają przejazd na trasie Gdynia – Warszawa (odcinki autostrad A1 i A2), a także korzystanie z elektryków w Trójmieście i Warszawie.

Budowa pilotażowej infrastruktury pozwoli spółce pozyskać niezbędną wiedzę i doświadczenie potrzebne w przyszłości do budowy i eksploatacji kompleksowej sieci stacji ładowania pojazdów elektrycznych w Polsce. Temu celowi służy także kolejny etap projektu LEM. Polega on na przygotowaniu biznesplanu oraz analizy kosztów i korzyści dla szeroko zakrojonego Projektu Globalnego. Zakłada on budowę tzw. Niebieskiego Szlaku, tj. łącznie około 50 uniwersalnych stacji szybkiego ładowania pojazdów elektrycznych na polskich

drogach szybkiego ruchu, wchodzących w skład korytarzy sieci bazowej TEN-T Bałtyk-Adriatyk oraz Morze Północne-Bałtyk (z możliwym rozszerzeniem na Litwę). Projekt LEM ma także zwiększyć świadomość społeczną i zainteresowanie wykorzystaniem paliw alternatywnych, w tym energii elektrycznej, w transporcie.

Innym ciekawym i przyszłościowym projektem z zakresu elektromobilności jest *Pure H2 – budowa stacji oczyszczania wodoru i stacji tankowania*. Jest on realizowany przez Grupę LOTOS i LOTOS Paliwa. Wykorzystanie wodoru w transporcie to nowy, ale silny trend, wpisujący się w ochronę klimatu. Dostępne są już pierwsze modele samochodów napędzanych wodorem, natomiast infrastruktura niezbędna do tankowania tych pojazdów jeszcze w Polsce nie istnieje. Projekt CEF wychodzi naprzeciw prognozowanym oczekiwaniom konsumentów – ma on zarówno dostarczyć instalacje oczyszczające wodór do parametrów niezbędnych do użycia go jako paliwa samochodowego, jak i przygotować system logistyczny dedykowany transportowi oczyszczonego wodoru i dwa punkty jego tankowania (w Gdańsku i Warszawie).

Źródło: MliR

Kultura dostępna dla wszystkich

Nowoczesne technologie znajdują zastosowanie nie tylko w innowacyjnych gałęziach przemysłu. Coraz częściej sięgają po nie również instytucje kultury, które szukają lepszych sposobów przechowywania i udostępniania zbiorów.

Autor: **Mariusz Gola**

Szczególną popularność zyskuje digitalizacja, która otwiera przed bibliotekami i muzeami nowe możliwości. Realizacja wielu projektów kulturalnych, pozwalających na gromadzenie i upowszechnianie zbiorów, nie byłaby możliwa bez funduszy europejskich.

CYFROWA BIBLIOTEKA

Biblioteka Narodowa od wielu lat archiwizuje swoje zbiory w wersji elektronicznej. Dzięki temu chronione są cenne dzieła, którym zagrozić mógłby nie tylko upływ czasu, ale również nadmierny kontakt z miłośnikami literatury.

W celu zwiększenia dostępności najwartościowszych zasobów piśmiennictwa polskiego Biblioteka Narodowa zainicjowała projekt pod nazwą „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”. Projekt współfinansuje Unia Europejska (Program Polska Cyfrowa) oraz Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jego całkowita wartość to 99,6 mln zł. Projekt sprawia, że zbiory pochodzące z dwóch największych księżnic w kraju dotrą do szerszego grona zainteresowanych. – *Digitalizacja materiałów zamkniętych w magazynach pozwala na ich powszechną*

W projekcie „Bliżej kultury” uczestniczą przedstawiciele niemal wszystkich komórek Muzeum Narodowego. Fot. Mirosław Żak

dostępność. Rozumianą nie tylko jako możliwość zdalnego i wygodnego korzystania ze zbiorów, ale także dostosowaną do możliwości percepcyjnych użytkownika, w tym osób z niepełnościami – wyjaśnia Dominik Cieszkowski, zastępca dyrektora Biblioteki Narodowej.

Do digitalizacji zostały wybrane wyłącznie najcenniejsze pozycje. – Są to zarówno rękopisy średnio-wieczne i renesansowe, bardzo często pięknie zdobione przez najlepszych artystów, jak również

oryginalne rękopisy utworów literackich, w tym Adama Mickiewicza czy rękopis „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego. Jest także pierwsze wydanie znanej nam wszystkim książki „O krasnoludkach i sierotce Marysi” Marii Konopnickiej, mapy, jak atlas Sebastiana Münstera „Cosmographia universalis” z 1550 roku, ale także kolekcje afiszy oraz ulotek z okresu II wojny światowej czy zbiór polskich pocztówek z początków XX wieku, które do niedawna w ogóle nie były dostępne, a często zachowały się tylko w pojedynczych egzemplarzach – mówi Dominik Cieszkowski.

W sumie zdigitalizowanych zostanie ponad milion najróżniejszych obiektów. Dostęp do nich uzyska każdy użytkownik Internetu. – Zdigitalizowane zbiory udostępniane są online w cyfrowej Bibliotece Narodowej Polona pod adresem polona.pl. Dostępne są 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu dla wszystkich zainteresowanych na całym świecie, w plikach najwyższej rozdzielczości, bez znaków wodnych czy innych oznaczeń. Mogą być wykorzystywane i pobierane bez ograniczeń, także do zastosowań komercyjnych – podsumowuje Dominik Cieszkowski. Realizacja projektu „Patrimonium” zakończy się w styczniu 2020 roku.

MUZEUM W WERSJI ONLINE

Zalety digitalizacji zbiorów doceniają również muzea. Jednym z nich jest Muzeum Narodowe w Krakowie, które realizuje projekt „Bliżej kultury”, popularyzujący polskie dziedzictwo kulturowe. Dzięki niemu postać cyfrową uzyska ponad 26 tys. obiektów. Zostaną one zaprezentowane na specjalnej platformie online. – Wśród muzealiów wytypowanych do digitalizacji znalazły się grafika polska i obca (m.in. ryciny Jana Piotra Norblina, Jeremiasza Falcka, Daniela

OD WYBORU DO PUBLIKACJI

Dominik Cieszkowski, zastępca dyrektora Biblioteki Narodowej

Proces digitalizacji rozpoczyna się od wyboru obiektów,

sprawdzenia ich opisów bibliograficznych oraz weryfikacji pod kątem konserwatorskim. Po takim przygotowaniu obiekty trafiają do pracowni digitalizacji. Zbiory są w większości przypadków digitalizowane na specjalnych skanerach. W samej Bibliotece Narodowej wykorzystywanych jest 38 urządzeń do digitalizacji, z czego 27 zakupionych zostało z projektu. Z kolei Biblioteka Jagiellońska korzysta z 16 skanerów, 8 z nich kupiliśmy za pieniądze z projektu. Kopie cyfrowe przekazywane są do Repozytorium Cyfrowego Biblioteki Narodowej, gdzie w kolejnym etapie kontroluje się je pod względem jakości i kompletności. Ostatnim etapem procesu jest udostępnienie obiektów w cyfrowej Bibliotece Narodowej Polona przez redaktorów cyfrowych za pośrednictwem Repozytorium. W cały proces digitalizacji w obu bibliotekach zaangażowanych jest ponad 400 osób. Codziennie do Repozytorium trafia około 2.200 obiektów, to jest ponad 100 tys. skanów każdego dnia.

Chodowieckiego, rysunki Piotra Michałowskiego, Artura Grottgera, Stanisława Wyspiańskiego, kolekcja grafik Leona Wyczółkowskiego), szklane

NIE TYLKO DLA SPECJALISTÓW

Michał Dziewulski, koordynator projektu „Blżej kultury”, realizowanego przez Muzeum Narodowe w Krakowie

Muzealia digitalizowane dzięki projektowi „Blżej kultury” opublikowane zostaną na platformie do prezentacji zbiorów online. Jest ona skierowana nie tylko do osób zajmujących się zawodowo dziedziną kultury, takich jak nauczyciele, wykładowcy uniwersyteccy, dziennikarze, edukatorzy. Zawarte tam treści mają służyć przede wszystkim szerokim rzeszom uczniów, studentów, blogerów. Portal ma stanowić także forum dyskusji na temat sztuki i gromadzić wokół siebie społeczność zainteresowaną poznaniem dziedzictwa kulturowego Polski. Wykorzystanie potencjału portalu wpłynie na zwiększenie dostępu do kultury i docelowo na zwiększenie atrakcyjności kraju dla turystów krajowych i zagranicznych. Niezwykle istotnym celem portalu jest dotarcie do tych osób, które jedynie drogą elektroniczną mogą mieć dostęp do zasobów muzeum, takich jak osoby z niepełnosprawnościami lub osoby spoza granic Polski.

klisze z widokami Krakowa i okolic z przełomu XIX i XX wieku, staropolskie malarstwo i rzeźba, a także wyroby rzemiosła artystycznego – informuje Michał Dziewulski, koordynator projektu.

Realizacja projektu wymagała budowy zaplecza informatyczno-technicznego i przygotowania

odpowiednich baz danych. Wzięło w nim udział wielu pracowników muzeum. – *Proces digitalizacji podzielony jest na wiele etapów, w którym udział biorą niemal wszystkie komórki muzealne. Pod nazwą digitalizacja rozumiemy bowiem nie tylko sam proces zapisu cyfrowego w postaci np. zdjęć lub skanów, ale również proces przygotowania obiektów. Obiekty są konserwowane oraz opracowywane przez odpowiednio przygotowane i wyposażone pracownie konserwatorskie i przez pracowników naukowych. Są fotografowane lub skanowane w pracowni digitalizacyjnej pod okiem specjalistów pilnujących wyznaczonych, wysokich standardów digitalizacyjnych, mających doprowadzić do możliwie najwierniejszego odwzorowania muzealiów w bardzo wysokiej rozdzielczości – mówi Michał Dziewulski.*

Podobnie jak „Patrimonium”, także projekt „Blżej kultury” jest współfinansowany przez Unię Europejską (Program Polska Cyfrowa). Otrzymał również dofinansowanie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Projekt będzie realizowany do końca września 2019 roku, a jego całkowita wartość wyniesie 9,4 mln zł.

Prezentacja cennych zbiorów muzealnych i bibliotecznych w postaci elektronicznej ułatwia dostęp do nich. Wcześniej wiele z nich przechowywanych było wyłącznie w magazynach, co utrudniało możliwość korzystania, a nawet ograniczało wiedzę na temat ich istnienia. Dzięki takim projektom, jak „Patrimonium” czy „Blżej kultury” z kulturą wysoką można obcować bez konieczności wychodzenia z domu. Co więcej, na równych prawach dostęp do niej otrzymują zarówno specjaliści, jak i amatorzy. Wystarczy ekran komputera bądź telefonu oraz szczerą chęć i... czas, który jest równie bezcenny jak zdigitalizowane dzieła.

Hallo! Ahoj! Cześć!

15 lat razem w Unii Europejskiej

30 kwietnia 2019 roku w Teatrze Gerharta Hauptmanna w Zittau oraz 1 maja na tzw. Trójstyku, czyli miejscu geograficznego przecięcia się granic Polski, Republiki Czeskiej i Niemiec, odbyły się uroczystości związane z 15. rocznicą wstąpienia Polski i Czech do Unii Europejskiej. Obchody wiązały się również ze współpracą transgraniczną realizowaną od 2004 roku w ramach programów i projektów INTERREG.

Autor: **Paweł Kurant**

Była to wspólna inicjatywa Programów Współpracy INTERREG Polska – Saksonia, Saksonia – Republika Czeska oraz Republika Czeska – Polska, wspierana przez samorządy miast Zittau, Hrádek nad Nisou i gminy Bogatynia. W wydarzeniu wzięli udział Adam Hamryszczak z Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, minister Thomas Schmidt z Saksońskiego Ministerstwa Środowiska i Rolnictwa oraz minister Klára Dostálová z Ministerstwa Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej, a także przedstawiciele instytucji regionalnych z Czech, Polski i Niemiec oraz Parlamentu Europejskiego.

Obszar pogranicza bardzo zmienił się w ostatnich latach, z terenu peryferyjnego i zacofanego, staje się coraz bardziej atrakcyjny zarówno dla inwestorów, jak i turystów. Rzeki Odra i Nysa Łużycka, które wyznaczają granicę między Polską a Niemcami, przestają dzielić i zaczynają łączyć, stając się osią współpracy i wspólnych projektów. Zmiany są widoczne nie tylko na przejściach granicznych, skąd zniknęły punkty kontrolne, ale także w mentalności mieszkańców obu państw.

Dzisiaj Polacy, Czesi i Niemcy wiedzą o sobie coraz więcej i lepiej rozumieją potrzeby sąsiada. Brak zainteresowania, wyobcowanie, a często także

Wydarzenie na Trójstyku PL-DE-CZ, Porajów-Zittau-Hradec n. Nisou. Fot. Wspólny Sekretariat programu Polska-Saksonia

konflikty i stereotypy ustępują miejsca partnerskim relacjom. Relacje te są przekuwane na mniejsze i większe inicjatywy współpracy polsko-niemieckiej i polsko-czeskiej, realizowane we wspólnych projektach samorządów, organizacji społecznych i samych mieszkańców.

Do najciekawszych inicjatyw realizowanych w polsko-czesko-niemieckim obszarze nadgranicznym należy zaliczyć serię projektów pod wspólnym tytułem „Przygoda z Nysą”. Ich celem jest poprawa atrakcyjności turystycznej wzdłuż rzek granicznych. Interesujące są także projekty prowadzone przez uniwersytety i placówki naukowo-badawcze, a także szpitale położone w bezpośrednim sąsiedztwie granicy.

Nic nie łączy tak, jak wspólna praca

Gmina Stary Sącz to jeden z liderów wśród beneficjentów programu Interreg Polska – Słowacja, jeśli chodzi o liczbę realizowanych projektów i kwoty wykorzystanych funduszy unijnych. Wraz ze słowackim miastem partnerskim – Lewoczą, dbają o turystykę i poprawiają życie mieszkańców. O tej współpracy rozmawiamy z Jackiem Lelekiem, burmistrzem Starego Sącza.

Rozmawiała: **Aleksandra Gierat**

Od kiedy trwa Wasza współpraca z Lewoczą?

Stary Sącz i Lewocza są to przepiękne miasta, historyczne, o podobnej wielkości. Pierwsze porozumienia o partnerstwie zostały podpisane ponad 20 lat temu. Już na początku roku 2000 zrealizowaliśmy wspólnie pierwszy projekt – przeciwpowodziowy, który bazował na doświadczeniach obu miast. Bardziej intensywna współpraca rozpoczęła się wraz z realizacją projektu „Karpackie Miasteczka z Klimatem”. Przedsięwzięcie trwało 3 lata i wiązało się z kształtowaniem wizerunku miast i poprawą estetyki zabytkowych centrów miast.

Czy w Waszej historii współpracy chciałby Pan wyróżnić jakiś projekt?

Pojawiło się kilka mikroprojektów. Niby każdy z osobna niewielki, ale gdy się je zbierze wszystkie razem, okazuje się, że zrobiliśmy rzeczy wielkie. Udało się nam zacieśnić współpracę i nie ogranicza się ona tylko do spotkań burmistrzów, ale jest również na niższych poziomach – urzędnicy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy. Teraz przygotowujemy się do realizacji projektu, który ma za zadanie podkreślić i wypromować bogactwo kulturowe

i przyrodnicze. Nic nie łączy tak jak wspólna praca, wspólne osiąganie celów i wspólne rozliczanie projektów.

Jakie inne korzyści zauważył Pan w Waszej współpracy, poza wspomnianą integracją mieszkańców i wspólnym korzystaniem z funduszy na rozwój miast?

Już tylko dla tych dwóch kwestii, o których pani wspomniała, było warto. W głowach ta granica ciągle między nami istnieje, a takie podróżowanie, poznawanie się, przełamuje tę barierę. No, a poza tym oczywiście są korzyści gospodarcze.

A co, Pana zdaniem, najbardziej wpłynęło na codzienne życie mieszkańców?

Zainwestowaliśmy już 100 milionów w budowę sieci kanalizacyjnej i jeszcze 60 mln jest w trakcie realizacji. Bez pieniędzy unijnych trudno by nam było sobie na to pozwolić. Poza tym zrealizowaliśmy jeszcze wiele innych projektów w zakresie infrastruktury, między innymi dwie stacje uzdatniania wody. Mogę śmiało powiedzieć, że dokonaliśmy skoku cywilizacyjnego.

Dziękuję za rozmowę.

Polsko-rosyjska współpraca zmienia pogranicze

15 lat polsko-rosyjskiej współpracy zmieniło na lepsze życie mieszkańców pogranicza. Świadczą o tym zrealizowane przedsięwzięcia.

Autor: **Katarzyna Wantoch-Rekowska**

Wejście Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku stworzyło szansę na uczestnictwo polskich instytucji w Programie Sąsiedztwa Litwa-Polska-Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej 2004-2006. Z pieniędzy programu zrealizowano 158 projektów.

Trójstronna współpraca była kontynuowana przy realizacji Programu Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska-Rosja 2007-2013. Jej efekty mieszkańcy obszaru wsparcia odczuwają na co dzień, korzystając z rezultatów 60 wspólnych projektów. Dzięki nim na polsko-rosyjskim pograniczu wyremontowano m.in. 44 km dróg i mostów oraz odrestaurowano 15 obiektów dziedzictwa kulturowego. Wybudowano lub odnowiono oczyszczalnie ścieków oraz zakupiono niezbędny sprzęt dla służb ratunkowych, w tym karetki i specjalistyczne pojazdy do działań gaśniczych.

Program Polska-Rosja 2014-2020 umożliwił kontynuowanie tej współpracy. W ubiegłym roku odbył się pierwszy konkurs, w którym wnioskodawcy złożyli 118 aplikacji projektowych. Dwanaście projektów dotyczących dziedzictwa kulturowego zostało wybranych w styczniu tego roku przez Wspólny Komitet Monitorujący programu. Wartość dofinansowania przedsięwzięć wynosi 13,7 mln euro. Pośród wybranych projektów jest kilka związanych z budową ścieżek

rowerowych i pieszych. Powstaną one w powiecie szczycieńskim, gminie Giżycko oraz w mieście Sowieck. Dzięki dofinansowaniu z programu powstanie ponad 66 kilometrów nowych tras rowerowych. W pozostałych przedsięwzięciach zaplanowano m.in. renowację zamku w Olecku, remont muru Carnota okalającego Twierdzę Boyen w Giżycku, zakup sprzętu i eksponatów do Wielkiego Młynu w Gdańsku czy renowację historycznych statków – Sołdek i Witiaż. W miastach Laduszkin i Młynary powstaną parki miniaturowe, w Kaliningradzie zostanie przeprowadzona rewitalizacja ZOO, a w Skansenie w Olsztynku powstanie nowa ekspozycja. Zaplanowano także adaptację pomieszczenia Etckiego Centrum Kultury na potrzeby pracowni fotograficznych i muzycznych oraz naprawę dachu teatru w Tylży.

Statek Sołdek. Fot. Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku

INTERREG Południowy Bałtyk – więcej niż projekty

Program Południowy Bałtyk działa od 2007 roku. Obejmuje on nadmorskie regiony Szwecji, Danii, Niemiec, Polski i Litwy. Mieszka tu około 9 mln osób, a realizowane projekty wpływają bezpośrednio na ich życie.

Autor: **Katarzyna Sempołowicz-Lipska**

Przykładami długoletniej współpracy wspieranej przez program Południowy Bałtyk są projekty transportowe: INTERFACE, INTERFACE PLUS oraz INTERCONNECT. Pierwsze dwa rozpoczęły się w latach 2007-2013, a trzeci – zakończył się do 2020 roku. Efekty INTERFACE i INTERFACE PLUS stanowiły cenną bazę wiedzy do powstania trzeciego przedsięwzięcia.

Celem projektów jest zmniejszenie osobowego transportu samochodowego na rzecz transportu publicznego. Elementem łączącym inicjatywę jest wdrożenie systemu informacji dla pasażerów w czasie rzeczywistym i zintegrowanego systemu biletowego u różnych operatorów na trasach międzynarodowych. Projekty INTERFACE oraz INTERFACE PLUS wprowadziły dwa pionierskie rozwiązania:

- InterCombi Ticket – zintegrowany bilet na transport publiczny na trasie między miastami Rostock w Niemczech i Nykøbing w Danii. Zakup jednego biletu umożliwia podróż z Rostocku na terminal promowy, stamtąd promem do Danii, a w Danii do Nykøbing.
- transgraniczny system informacji pasażerskiej na tej samej międzynarodowej trasie. Jest to

system generujący i integrujący informacje dotyczące rozkładów jazdy, opóźnień lub czasów przesiadki. Wyświetlane są na ekranach w autobusach, na terminalach promowych oraz na dworcach autobusowych.

Projekt INTERCONNECT rozpoczął się w 2017 roku. Jego zadaniem jest zaprojektowanie i przetestowanie systemu jednolitej informacji pasażerskiej i wspólnego biletu w regionach Blekinge w Szwecji i województwa pomorskiego w Polsce. Chodzi o to, aby pasażer mógł w jednym miejscu (w aplikacji, Internecie lub w infokiosku) uzyskać informacje o sposobie i koszcie podróży z punktu A do punktu B oraz kupić bilet na całą trasę. Trwają już pierwsze projekty pilotażowe w województwie pomorskim (pilotaże z udziałem przewoźnika promowego Stena Line i partnerów po stronie szwedzkiej). Równolegle trwają prace nad integracją ofert operatorów na Pomorzu, na podstawie doświadczeń z INTERCONNECT oraz przy wykorzystaniu pieniędzy z programu regionalnego, na infrastrukturę i integrację systemów informatycznych.

Realizacja programu Południowy Bałtyk przyniosła mieszkańcom regionu korzystne rozwiązania, a także wpłynęła na integrację społeczności.

Współpraca na pograniczu Wschodu i Zachodu

Ponad 450 mln euro unijnego dofinansowania dla prawie 450 projektów, ponad 1000 beneficjentów w 3 krajach – tak najkrócej w liczbach można podsumować 15 lat funkcjonowania Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina.

Autor: **Stanisław Bielański**

Granica pomiędzy Polską a Białorusią i Ukrainą ma szczególny charakter. Jest to nie tylko zewnętrzna granica Unii Europejskiej, ale przede wszystkim granica kultur Wschodu i Zachodu. To również wyjątkowo cenny przyrodniczo teren obejmujący m.in. Puszcę Białowieską, Polesie i obszary Karpat. Unia Europejska od 15 lat wspiera projekty przyczyniające się do promocji i ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, zrównoważonego rozwoju gospodarczego, zmniejszenia różnic społecznych, poprawy bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców tej części kontynentu.

Program obejmuje obszar zamieszkały przez ponad **21 milionów** osób. Zrealizowane w minionych latach projekty stworzyły lepsze warunki dla rozwoju tych terenów i codziennego życia mieszkańców. Rozbudowano infrastrukturę drogową, przejść granicznych, służb ratowniczych i zdrowia, zainwestowano w edukację, kulturę i turystykę.

W pierwszej edycji programu (2004-2006), kwotą 45,8 mln euro dofinansowano 167 projektów rozwijających pogranicze. Druga edycja programu (2007-2013) przyniosła ponad **170 mln euro** na realizację **117 projektów**. Jak oceniła Dina Gonczarowa, Dyrektor Wykonawczy

Międzynarodowego Centrum Pomocy Technicznej Unii Europejskiej w Republice Białorusi: – *Program PBU 2007-2013 wywarł ogromny wpływ na sprawy socjo-ekonomiczne pogranicza, wspierając administrację, samorządy lokalne, instytucje szkolnictwa, zdrowia, programy socjalne.* Rafał Baliński, dyrektor Departamentu Współpracy Terytorialnej w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju, podkreślił z kolei: – *Od pierwszej edycji programu skupialiśmy się na rozwoju infrastruktury i zakupie sprzętu, aby polepszyć jakość życia w regionach przygranicznych. Dzięki dotacjom na drugą edycję programu udało się zrealizować projekty związane ze zdrowiem. To **13 projektów** mających na celu inwestycje w sprzęt, infrastrukturę i kapitał ludzki. Wyposażyliśmy szpitale i ośrodki zdrowia w nowoczesny sprzęt medyczny i sfinansowaliśmy programy profilaktyki.*

Obecna edycja programu (2014-2020) jest realizowana z Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa. Granty o wartości ponad **170 mln euro** dofinansują projekty skoncentrowane na ochronie i promocji przygranicznego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, zwiększeniu dostępności regionów, poprawie infrastruktury, procedur i obsługi przejść granicznych, jak również na rozwoju służby zdrowia i usług socjalnych.

Jak korzystać z Bazy Usług Rozwojowych?

Radzi ekspert Centralnego Punktu Informacyjnego
Agnieszka Sobaszek-Aumüller

? Jestem właścicielem mikroprzedsiębiorstwa z małego miasta i zatrudniam 3 osoby. Obecnie rozwijamy się i inwestujemy głównie w sprzęt. Chcemy też jednak podnosić kwalifikacje i kompetencje naszych pracowników. Czy możemy w tym zakresie liczyć na jakieś wsparcie z Funduszy Europejskich?

Dobrym rozwiązaniem dla firm z sektora MŚP i ich pracowników będzie skorzystanie z Bazy Usług Rozwojowych. Pozwala ona na sfinansowanie (uzyskanie refundacji) od **50%** do nawet **80%** kosztów szkolenia.

Czym może być usługa rozwojowa?

Usługi rozwojowe to nie tylko szkolenia. To także: e-learning, studia podyplomowe, doradztwo, coaching, mentoring oraz egzaminy i usługi o charakterze zawodowym. Trzeba jednak pamiętać przy wyborze takiej „usługi rozwojowej”, że musi być ona powiązana z celami rozwojowymi

przedsiębiorstwa. Usługa taka powinna zatem przyczynić się do realizacji celów biznesowych albo do podnoszenia kompetencji lub kwalifikacji zatrudnionych w przedsiębiorstwie pracowników. W ramach tego dofinansowania przedsiębiorca nie sfinansuje szkoleń BHP, czy obowiązkowych szkoleń SEP.

Od czego zacząć?

Od znalezienia Operatora na stronie:

www.serwis-uslugirozwojowe.parp.gov.pl

Operator to instytucja, która zajmuje się finansowaniem usług rozwojowych. Jego działalność ogranicza się do jednego województwa – tego samego, w którym zarejestrowane jest przedsiębiorstwo, szukające dofinansowania.

UWAGA: Dofinansowanie można uzyskać we wszystkich województwach, z wyłączeniem województwa mazowieckiego i województwa pomorskiego.

W KAŻDYM WOJEWÓDZTWIE JEST LIMIT ŚRODKÓW DLA JEDNEGO PRZEDSIĘBIORSTWA. TO NP. OD 15 TYS. ZŁ W WOJ. LUBELSKIM, PRZEZ 100 TYS. ZŁ W WOJ. ŚLĄSKIM I WIELKOPOLSKIM, AŻ PO 400 TYS. ZŁ W WOJ. ZACHODNIOPOMORSKIM.

Jak rozliczyć usługę?

Sposób rozliczania może różnić się w zależności od województwa. W zdecydowanej większości województw obowiązuje zasada refundacji wydatków. Oznacza to, że przedsiębiorca musi sam zapłacić za usługę. Dopiero po jej zakończeniu może liczyć na zwrot części wydatków od Operatora. Schemat rozliczenia jest prosty:

- przedsiębiorca znajduje usługę na stronie **www.uslugirozwojowe.parp.gov.pl**
- znajduje Operatora na stronie **www.serwis-uslugirozwojowe.parp.gov.pl**
- podpisuje umowę,
- realizuje usługę rozwojową;
- otrzymuje refundację na podstawie przedstawionych przez siebie dokumentów.

W trzech województwach: łódzkim, małopolskim i lubuskim zastosowano system bonowy, co oznacza, że przedsiębiorca musi u Operatora wykupić bon, którym następnie zapłaci za udział w usłudze rozwojowej. Wartość bonu jest wyższa od kwoty, jaką zapłacił za niego przedsiębiorca. Po zakończeniu usługi wykonawca wymienia bon na gotówkę.

W województwie śląskim zastosowano konta przedpłacone. Przedsiębiorca wpłaca pieniądze na indywidualne konto. Środki te stanowią część kosztów usługi, a resztę dopłaca Operator. Po zrealizowaniu usługi wykonawca otrzymuje przelew z tego konta.

W każdym województwie jest limit środków do wykorzystania dla jednego przedsiębiorstwa. To np. od **15 tys. zł** w województwie lubelskim, przez **100 tys. zł** w województwach śląskim i wielkopolskim, aż po **400 tys. zł** w województwie zachodniopomorskim.

Czym właściwie jest Baza Usług Rozwojowych?

To ogólnopolska bezpłatna platforma internetowa. Znajdują się na niej usługi z całego kraju, dzięki czemu przedsiębiorcy mają do wyboru ogromną ilość ofert akredytowanych wykonawców. Firmy, które chcą zamieścić na platformie swoją ofertę, muszą spełnić wyśrubowane

Korzystając z Bazy Usług Rozwojowych można otrzymać zwrot części kosztów szkolenia.

standardy. To gwarantuje wysoki poziom usług. W wyborze właściwego wykonawcy może pomóc też ocena, wystawiona przez innych przedsiębiorców. Platformę prowadzi Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

Jak z niej skorzystać?

Wystarczy kilka kroków:

- Przedsiębiorca musi zarejestrować się na platformie jako „uczestnik instytucjonalny”, czyli przedsiębiorca korzystający lub delegujący pracowników do udziału w usługach rozwojowych.
- Kolejnym krokiem jest zarejestrowanie pracowników, którzy bezpośrednio będą brali udział w szkoleniach. Jeśli przedsiębiorca sam chce skorzystać z usługi, może to zrobić rejestrując siebie jako pracownika.
- Przedsiębiorstwu przypisany zostaje indywidualny numer nadawany firmie, której przyznano dofinansowanie.

Założenie konta wymaga podania podstawowych danych i nie trwa długo, a można to zrobić na stronie: **www.uslugirozwojowe.parp.gov.pl**.

Fundusze Europejskie 2019

AKTUALNE NABORY DO KONKURSÓW

Program Infrastruktura i Środowisko

06.2019

- ▶ W czerwcu ogłoszono konkurs z działania 2.2. Gospodarka odpadami komunalnymi. Dedykowany jest selektywnej zbiórce odpadów oraz zagospodarowaniu odpadów. Z konkursu wyłączone są instalacje do termicznego przekształcania odpadów.

Program Inteligentny Rozwój

08.2019 r.

- ▶ Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez Przedsiębiorstwa (tzw. „Szybka ścieżka”) - to konkurs skierowany do przedsiębiorstw dużych oraz z sektora z MŚP w regionach słabiej rozwiniętych. Zostanie ogłoszony 14 sierpnia 2019 r., wnioski będzie można składać od 16 września do 16 grudnia. Kwota przeznaczona na konkurs to **1100 mln zł**, instytucją organizującą konkurs jest Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.
- ▶ W Poddziałaniu 3.2.1 Badania na rynek - Wsparcie projektów MŚP, obejmujących wprowadzenie wyników prac B+R przeprowadzonych przez przedsiębiorcę lub nabytych, prowadzących do uruchomienia produkcji nowych produktów lub usług, w sierpniu ogłoszone zostaną trzy konkursy: konkurs ogólny, konkurs dedykowany miastom średnim i konkurs dedykowany projektom na rzecz dostępności. Wnioski we wszystkich trzech konkursach będzie można składać od 1 do 30 października 2019 r., instytucją organizującą konkurs jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

III kwartał 2019

- ▶ Strategiczne programy badawcze dla gospodarki – to wspólne przedsięwzięcie INGA, NCBR z PGNIG S.A. oraz GAZ-SYSTEM S.A.. Celem konkursu jest wsparcie badań przemysłowych i/lub eksperymentalnych prac rozwojowych o tematyce określonej w programach strategicznych z Wspólnych Przedsięwzięć. Są one realizowane przez konsorcja jednostek naukowych lub konsorcjum z udziałem przedsiębiorstw i jednostek naukowych. Nabór wniosków rozpocznie się i zakończy w IV kwartale 2019 r. Konkurs przeznaczony będzie dla regionów słabiej rozwiniętych.

Europejska Współpraca Terytorialna

III kwartał 2019

- ▶ Do 15 października trwa konkurs w programie Polska – Saksonia. Dotyczy on obszaru edukacji transgranicznej (m.in. edukacja językowa, ekologiczna, projekty edukacyjne i wychowawcze dla dzieci i młodzieży, programy nauczania zawodowego, targi pracy, staże, praktyki zawodowe). W konkursie można też sfinansować projekty z zakresu współpracy partnerskiej i potencjału instytucjonalnego (m.in. współpraca w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej, ochrony środowiska, inwentaryzacji wspólnych obszarów wymagających ochrony, kreowania świadomości ekologicznej czy zarządzania ryzykiem klimatycznym).
- ▶ Od 1 lipca do 16 września będzie trwał konkurs w programie Polska – Słowacja w obszarze transportu transgranicznego (budowa lub modernizacja dróg – ważnych transgranicznych odcinków sieci TEN-T, infrastruktury drogowej łączącej systemy transportu po obu stronach granicy).

Program Polska Wschodnia

III kwartał 2019

▶ Trwają nabory w konkursach o dotację:

- dla firm, chcących rozwinąć działalność na rynkach międzynarodowych (Internacjonalizacja MŚP); nabór wniosków – w podziale na rundy – potrwa do września 2019 r.; łączny budżet konkursu to **50 mln zł**;
- dla firm, które we współpracy z innymi, pod jedną marką, tworzą produkt sieciowy (Tworzenie sieciowych produktów przez MŚP); nabór wniosków do sierpnia 2019 r., na firmy łącznie czeka **250 mln zł**;
- dla firm szukających wsparcia we wprowadzeniu zmian wzorniczych; w I etapie firma wypracowuje strategię wzorniczą – łączny budżet tego etapu to **5 mln zł**, nabór wniosków potrwa do lipca 2019 – a następnie wdraża ją w II etapie – na firmy czeka tu **250 mln zł**, nabór wniosków potrwa do lipca 2020 r.

Trwa także ciągły nabór pomysłów na start-upy! Więcej na www.platformystartowe.gov.pl

Program Wiedza Edukacja Rozwój

III kwartał 2019

- ▶ Na wrzesień planowany jest nabór do dwóch konkursów skierowanych do przedsiębiorców. Celem pierwszego z nich „Dostępność – szansą na rozwój” – jest aktywizacja mikro, małych i średnich przedsiębiorców w obszarze tworzenia i rozwijania technologii asystujących i kompensacyjnych. Przedsiębiorcy zostaną objęci wsparciem szkoleniowym i doradczym. Między innymi z zasad uniwersalnego projektowania, a także możliwości komercjalizacji wypracowanych rozwiązań. Przewidziana kwota na konkurs to **27 mln zł**.
- ▶ Celem drugiego z konkursów „Zamówienia publiczne dostępne dla wszystkich” – jest wzrost aktywności przedsiębiorstw na rynku zamówień publicznych. Ma on przyczynić się do poszerzenia wiedzy i kompetencji tych przedsiębiorców, którzy do tej pory nie byli na tym rynku aktywni. Projekt obejmuje szkolenia i doradztwo z zakresu ubiegania się o zamówienia publiczne w Polsce, a także tematyki partnerstwa publiczno-prywatnego. Kwota na konkurs to **15 mln zł**.
- ▶ Na przełomie sierpnia i września planowane jest ogłoszenie konkursu „Śląskiego Inkubatora Innowacji Społecznych”. Celem konkursu jest opracowanie ciekawych sposobów rozwiązywania problemów społecznych realizowanych z wykorzystaniem innowacji społecznych w skali mikro. Na wsparcie przewidziano **4 mln zł**.

Program Polska Cyfrowa

III kwartał 2019

▶ W III kwartale 2019 r. zostaną ogłoszone nabory w następujących działaniach:

- 2.2 Cyfryzacja procesów back-office. Celem działania jest zapewnienie wsparcia dla projektów oferujących wprowadzenie nowych rozwiązań IT w administracji lub takich, które już się sprawdziły i są gotowe do wprowadzenia w urzędach. Wsparcie kierowane jest do jednostek administracji rządowej oraz podmiotów im podległych bądź przez nie nadzorowanych;
- 2.3.2 Cyfrowe udostępnienie zasobów kultury. Konkurs kierowany jest m.in. do instytucji kultury, archiwów państwowych, ogólnokrajowych nadawców radiowych i telewizyjnych. Celem działania jest digitalizacja zasobów kultury i zwiększenie ich dostępności oraz możliwości ponownego wykorzystania.

15 lat funduszy unijnych – bilans

Prawie 110 mld euro – o tyle więcej otrzymaliśmy ze wspólnego, unijnego budżetu, niż do niego wpłaciliśmy. Te dobrze zainwestowane pieniądze zmieniły nasz kraj, zarówno w aspekcie gospodarczym, jak i społecznym.

Autor: **Magdalena Brzozowska-Werduch**

Niewątpliwie jedno z najbardziej widocznych efektów przystąpienia Polski do UE mają charakter finansowy. Państwa członkowskie partycypują przy tworzeniu budżetu wspólnotowego, który jest następnie przekazywany na wsparcie inwestycji w infrastrukturę, wzmocnienie przedsiębiorczości, wsparcie projektów naukowych i edukacyjnych. W przypadku naszego kraju bilans tej wymiany jest niezwykle korzystny. Wpływy z budżetu unijnego na rzecz Polski ponad 3-krotnie przekraczają sumę naszych wpłat, zaś bilans netto przepływów finansowych między Polską a UE od 2004 roku do chwili obecnej wynosi blisko **110 mld euro**.

Polska jest po raz trzeci beneficjentem wsparcia z polityki spójności, wykorzystując je dla wyrównania różnic rozwojowych i osiągnięcia wysokiej

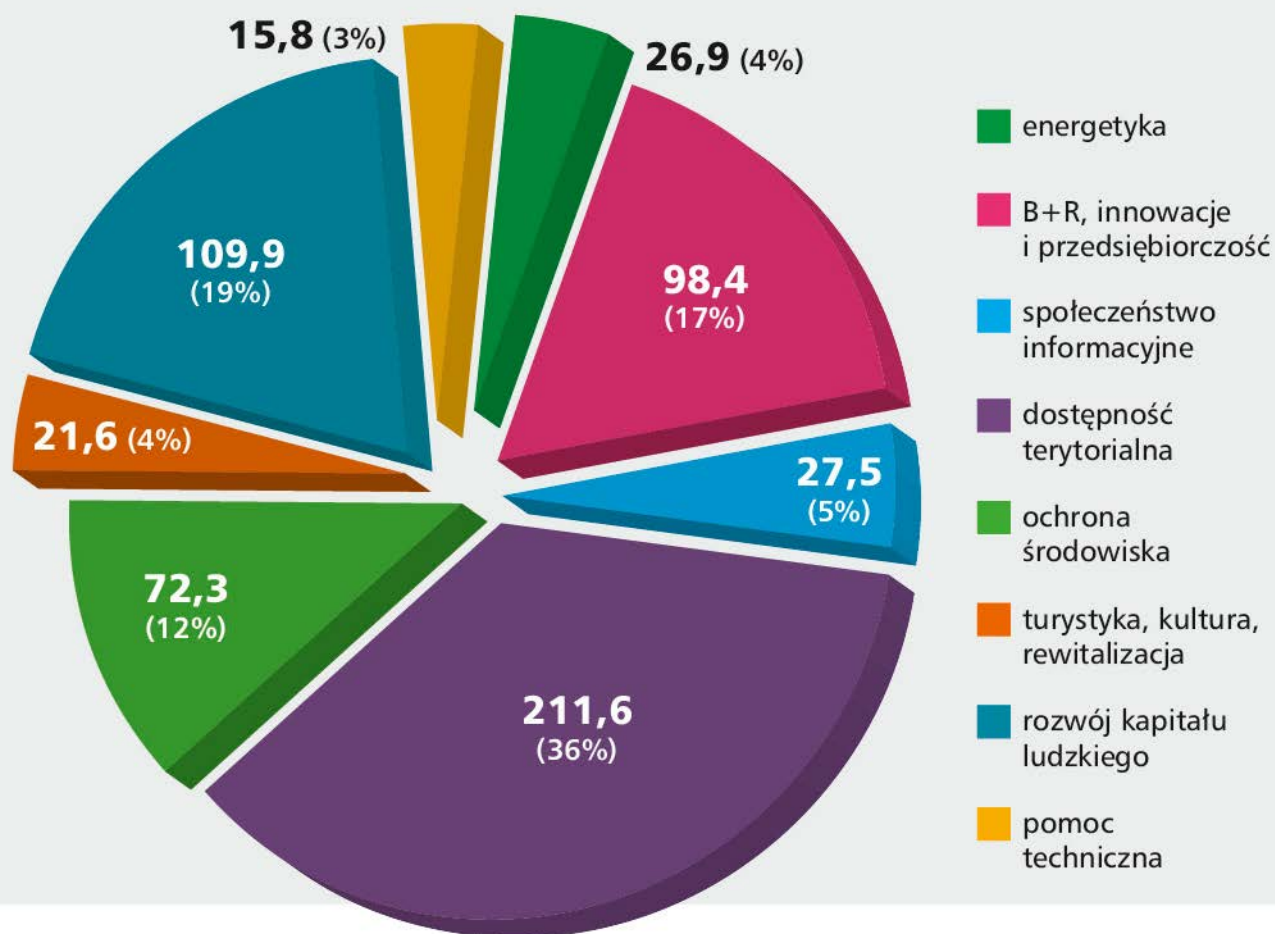
dynamiki rozwoju gospodarczego – przede wszystkim poprzez wzmocnienie aktywności inwestycyjnej oraz stymulowanie krajowego rynku pracy. Od 2004 roku Polska poczyniła ogromny postęp w rozwoju społeczno-gospodarczym – startując z poziomu niespełna 50% średniego poziomu PKB per capita dla Unii Europejskiej, w roku 2017 zanotował wzrost o całe 20 punktów procentowych. Według szacunków, około 2020 roku wartość tego wskaźnika może osiągnąć próg **75%**.

Wpływ funduszy europejskich przekłada się w bardzo wymierny sposób na innowacyjność i konkurencyjność polskiej gospodarki oraz jakość życia obywateli. Budowa dróg i autostrad, modernizacja połączeń kolejowych, rozbudowa infrastruktury energetycznej i ochrony

LICZBA PODPISANYCH UMÓW ORAZ KWOTA DOFINANSOWANIA UE Z PROGRAMÓW POSZCZEGÓLNYCH PERSPEKTYW FINANSOWYCH (STAN NA KONIEC MAJA 2019 R.)

Perspektywa finansowa	Liczba projektów	Kwota dofinansowania UE (mld zł)
NPR 2004-2006	88 578	57,4
NSRO 2007-2013	105 905	289,3
UP 2014-2020	49 835	241,6
SUMA	244 318	588,3

Dofinansowanie UE w podziale na obszary wsparcia w okresie 2004-2019 (mld zł)

środowiska, doinwestowanie laboratoriów i ośrodków naukowych, a wreszcie rozwój infrastruktury społecznej, zdrowotnej czy edukacyjnej – to wszystko przyczynia się do konsekwentnego i stałego wzrostu naszego kraju.

JAK INWESTUJEMY?

W ciągu kolejnych perspektyw finansowych wsparciem z funduszy UE objętych zostało łącznie **244,3 tys.** projektów o wartości dofinansowania UE w wysokości **588,3 mld zł**.

Największy udział w wykorzystaniu pieniędzy polityki spójności miały inwestycje z zakresu poprawy dostępności terytorialnej – takie jak budowa i modernizacja sieci drogowej

i kolejowej, obiektów portowych i lotniczych. Na ten cel pozyskano dotychczas **211,6 mld zł**, co stanowi około **36%** ogółu podpisanych umów o dofinansowanie. Znacząca pula pieniędzy unijnych – **109,9 mld zł**, tj. **19%** ogółu wydatków) skierowana została również na realizację inwestycji w infrastrukturę społeczną oraz rozwój kapitału ludzkiego. Na kolejnych miejscach uplasowały się inwestycje w zakresie wsparcia przedsiębiorczości, innowacyjność oraz badania i rozwój (**17%**), a także projekty o charakterze środowiskowym – w tym działania w zakresie oczyszczania ścieków, poprawy jakości powietrza, gospodarowania odpadami, ochrony przyrody czy przeciwdziałaniu zagrożeniom naturalnym (**12%**).

**Bezpłatne
informacje**

Lokalizacje Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich

Zapytaj o Fundusze Europejskie. Znajdź najbliższy Punkt Informacyjny na:

www.FunduszeEuropejskie.gov.pl/punkty

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

